

ΕΣΤΙΑ

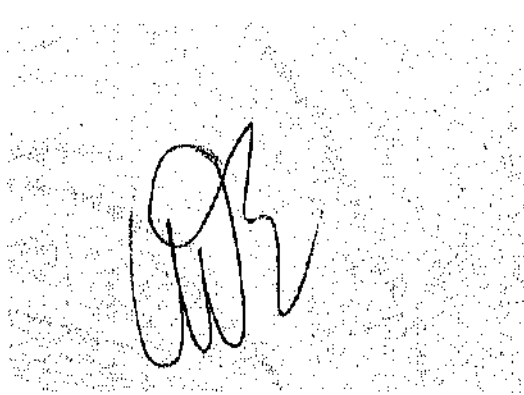
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ
ΛΑΥΡΕΙΩΤΩΝ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΟΜΟΣ ΔΕΚΑΤΟΣ ΕΝΑΤΟΣ

1885

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 8 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΦΡ. 8

Handwritten signature
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτική
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΛΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας: 'Επί της Ασωφόρου Πανεπιστημίου, 39

1885

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος 10'

Συνδρομή ετησίαι: Ἐν Ἑλλάδι σφ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ σφ. 20 — Ἀπὸ συνδρομῆς ἔρχονται ἀπὸ
1. Ἰανουαρίου ἕως 31. Ἰουνίου καὶ εἰς τὴν ἑξῆς. — Γραφεῖον ἀριθ. 7 Ἐπι τῆς λωφ. Πανεπιστημίου 89.

7 Ἀπριλίου 1885

ΑΠΟ ΤΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΕΙΣ ΤΟ ΤΕΚΝΟΝ

Διήγημα.

Συνέχεια: Ἰδε προηγούμενον φύλλον.

Θ'

Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Μιχαὴλ Φιλιώτης, οὗτινος τὴν θυγατέρα μετέβη ἵνα νυμφευθῇ ὁ Ἀναστάσιος, εἶχε καὶ ἄλλην θυγατέρα νεωτέραν, μνηστέυμένην μεθ' ἑνὸς τῶν πλουσιωτέρων ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμπόρων, τοῦ Κεφαλλῆνος Γεωργίου Παπαῦ. Ἀμφότεραι περικαλλεῖς καὶ καθ' ὅλα ὁμοιάζουσαι, διέφερόν πως μόνον κατὰ τὸν χαρακτήρα. Ἡ μὲν προωρισμένη διὰ τὸν Ἀναστάσιον Ἀγλαΐα, κόρη σοβαρὰ, μελαγχολικοῦ μᾶλλον χαρακτήρος, οὐδένα περιττὸν λόγον ἄφινε ποτε ἀπὸ τῶν χειλέων τῆς καὶ ἐπέιχε παρὰ τῆ νεωτέρᾳ τόπον μητρός, ἀφ' οὗτο ἐκείνη εἶχεν ἐκλίπει. Ἡ δὲ μνηστή τοῦ Παπαῦ, Ἑλένη, παιδοῦ μᾶλλον ἢ ἐλαφροῦ χαρακτήρος, γελῶσα αἰείποτε, ὠμίλει ζωηρῶς καὶ ἐπεδείκνυε τι ἀνοικτόκαρδον. Ἀμφοτέρων τὰ συνοικεῖα ἐγίνοντο τῆ ἐκλογῇ τοῦ θεοῦ μᾶλλον ἢ τοῦ πατρός, διὰ λόγους συμφερόντων, κατόπιν ἐμπορικῶν ὑπολογισμῶν. Ἄλλ' ἐνῶ ἡ μὲν Ἀγλαΐα ἐφαίνετο ἔχουσα ὅλην τὴν ἀπόφασιν ἢ ἀφοσιωθῆ τῇ συζύγῳ, ὃν ἡ ἐκλογὴ τῶν συγγενῶν, ἐνεργούσα ὡς Μαίρα, τῆ ἐπέβαλεν, ἡ Ἑλένη ἀφ' ἑτέρου ἀπεδέχετο μὲν ἄνευ ἀντιρρήσεως τὴν ἐκλογὴν ἐκείνων, ἀλλ' ὑπελόγιζε καὶ αὕτη ἢ ἀπολαύση ὅλης τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ γάμου ἐν τῷ πλούτῳ τοῦ Παπαῦ, χωρὶς νὰ αἰσθάνηται οὐδεμίαν πρὸς αὐτὸν ἰδιαιτέραν κλίσιν. Τῆ ἦτο ἄνθρωπος ἀδιάφορος καὶ τὸν κατεδίκαζεν ἐν τῷ νῶ τῆς νὰ μένη τοιοῦτος καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ συζυγικοῦ τῶν βίου.

Καὶ ἡμῶς, ἐνῶ ἡ Ἀγλαΐα οὐδαμῶς φροντίζουσα νὰ κρύψῃ τὰ αἰσθηματὰ τῆς ἐπεδείκνυτο βαθμηδὸν ἡρεμὸν συμπάθειαν, σχεδὸν ἀγάπην, πρὸς τὸν Ἀναστάσιον, ἡ Ἑλένη ἐνταφιάζουσα εἰς τὸ βάθος τῆς καρδίας τῆς τὴν ἀδιαφορίαν, ἣν ἠσθάνετο πρὸς τὸν Παπαῦν, ἐπεδείκνυτο αὐτῷ ἀφοσιώσιν, ἀνάλογον πρὸς τὴν θερμὴν καὶ ζωηρὰν φύσιν τῆς.

Οἱ γάμοι ἀμφοτέρων ἐγένοντο ἐντὸς τῆς αὐτῆς ἑβδομάδος καὶ ἡ μὲν Ἀγλαΐα ἀνεχώρησεν εἰς

Πειραιᾶ, ἀληθῶς εὐτυχῆς ἐν τῷ γάμῳ τῆς μετὰ τοῦ Ἀναστασίου πρὸς ὃν ἡμέραι σφοδρτέραν ἠσθάνετο ἀγάπην, ἡ δὲ Ἑλένη παρέμεινεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, εὐτυχῆς καὶ αὕτη, ὅτι τὰ σχέδιά τῆς ἀφ' ἑαυτῶν ἐξετελοῦντο καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Γεωργίου Παπαῦ κυριαρχία τῆς ἡμέρας τῆ ἡμέρας ἠύξανεν.

1'

Ὁ Ἀναστάσιος ἐπιστρέψας εἰς Πειραιᾶ ἐπανάλαβε τὰς ἐργασίας του καὶ ἔζη εὐτυχῆς, ὅτε κατὰ τὸ ἐπιόν ἔτος ὁ ἐντὸς βραχυτάτου διαστήματος θάνατος πρώτον τοῦ πενθεροῦ του καὶ εἶτα τοῦ συγγάμβρου του, ἠνάγκασαν αὐτὸν ν' ἀπέλθῃ εἰς Κωνσταντινούπολιν καὶ πάλιν, ὅπου μετέβη συγχρόνως ἐκ Βραΐλας καὶ ὁ Δημήτριος Φιλιώτης. Καὶ ἡ μὲν ἐπιστροφή τῆς προικῆς πρὸς τὴν Ἑλένην ἐκ μέρους τῶν κληρονόμων τοῦ ἄνευ τέκνου ἀποθανόντος Παπαῦ, καθὼς καὶ ἡ πληρωμὴ τοῦ σπουδαίου ποσοῦ, ἕπερ τῆ ἐκληροδότησιν ὁ δι' αὐτὴν ἀδιάφορος ἐκείνος σύζυγος, ἐγένοντο ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ, ἀλλ' ἡ ἐκκαθάρισις τῶν ὑποθέσεων τοῦ Μιχαὴλ Φιλιώτη ἀπῆται καιρὸν πολὺν, ἐφ' ᾧ καὶ ἀπεφασίσθη, ν' ἀφεθῇ μὲν τοῦ ἐν Πειραιεὶ καταστήματος ἡ διεύθυνσις τῷ Ἰωάννῃ Μάνθῳ, νὰ παραμῆνῃ δὲ εἰς Κωνσταντινούπολιν τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους ὁ Ἀναστάσιος Ζαγοραῖος μέχρις ἐκκαθαρίσεως τῶν ὑποθέσεων, μεταβαίνων καὶ ἐπὶ μικρὸν ἐκάστοτε εἰς Πειραιᾶ, ὅπου τὸν ἐκάλει, ἐκτὸς τῆς ἐποπτείας, τοῦ ἐκεῖ ἀνθούοντος καταστήματος, ἡ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ μόνιμος τῆς οἰκογενείας του ἀποκατάστασις. Ἐπειδὴ δὲ ἡ Ἀγλαΐα εἶχεν ἤδη ἀγαπήσει τὸν Πειραιᾶ καὶ ἐπεθύμει ἐκεῖ δριστηκῶς νὰ ζήσῃ, ἀπεφάσισε καὶ ἡ Ἑλένη νὰ μεταβῇ καὶ διαγαγῇ τὸ πένθος τῆς χηρείας παρὰ τῆ ἀδελφῆ τῆς.

Συνώδευσε λοιπὸν ὁ Ἀναστάσιος τὴν γυναῖκα δέλφην του εἰς Πειραιᾶ. Τακτοποιήσας δὲ τὰ τοῦ αὐτοῦ καταστήματος καὶ συνεννοηθεὶς μετὰ τοῦ γέροντος Κλήμῃ, ὅπως διὰ τῶν συμβούλων του καθοδηγῆ τὸν Μάνθον, ἀνεχώρησε καὶ πάλιν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου διέτριψε καθ' ὅλον τὸ θέρος καὶ τὸ φθινόπωρον τοῦ 1852.

Καίπερ δὲ οἱ πύργοι τοῦ Δουνάβεως ἀνέστανον τὰς ἐργασίας κατὰ τὸν χειμῶνα, ὁ Ἀναστα-

σιος ευχαρίστως θά παρέμενεν εν Κωνσταντινουπόλει, διευθετών τας περιπλόκους υποθέσεις του καταστήματος του αποθανόντος πενθερού του, αν μη επιστολή της συζύγου του επισπευδε την εις Πειραιά επιστροφήν του. «Γνωρίζεις, τώ εγγραφεν» η Άγλαία, «οτι όλιγον μετά την αναχώρησιν σου επιστρέψεν εκ Παρισίων, όπου έσπούδαζεν,» ο υιός του γέροντος Κλήμη, κύριος Γεώργιος. «Έξυπνος και ώρατος, καθώς εινε, έκαμε μεγάλην εντύπωσιν εις την Έλένην και ένεκα των καλών τρόπων του, και των άλλων προτερημάτων του την προσείλκυσε τόσο πολύ, ώστε δεν η σοι γράφω υπερβολήν, αν σε βεβαιώσω, οτι η Έλένη, η οποια ουδέποτε έσκέφθη περι αγάπης και πάντοτε έγέλα, σήμερα εινε αίχμαλώτης του. Τον αγαπά τόσο, ώστε εινε ικανή, στηριζόμενη εις την ανεξαρτησίαν της, να προβή εις κανέν κίνημα, το όποιον ηθελε μάς φέρει ενος χλήσεις και άνησυχίας. Σκέψου λοιπόν άφ' ενός τον ζωηρόν χαρακτήρα της Έλένης και άφ' έτερου, οτι είμαι μόνη μετ' αυτής, και κάμε όπως, όπως, δια να ησαι έδω τα Χριστούγεννα τουλάχιστον.»

ΙΑ

Ο Αναστάσιος άνεμέτρησε τας περιστάσεις και έσπευσε να διορθώση τα οικογενειακά του, άφεις ημιτελή την διορθώσιν των έμπορικων υποθέσεων του μακαρίτου πενθερού του. Έβρασε δ' αληθώς εν καιρώ. Διότι η Έλένη, όσην διάφοριαν ησθάνετο δια τον πρώτον σύζυγόν της, τόσον εξημίμενον πάθος έστρεφε νυν εν τη καρδία δια τον πρώτον αυτής έραστήν. Χήρα έχουσα υπέρ τας οικιασικαίας τουρκικάς λήρας περιουσίαν, εκ των πλουσιωτέρων της εποχής εκείνης, ύψηλή, μελαγχρινή, με κόμην ούλην και μέλαιναν, πίπτουσαν εις άτάκτους βαστραύχους περι το μέτωπόν της, με οφθαλμούς μαυρούς, ύγρους και πλήρεις μυστηριώδους γλυκύτητος, με χείλη κερασσοβαφή και οδόντας σακπειρίνους, εύτραφής εν συμμετρία και εύλύγιστος πλήρης χάριτος, ηδύνατο να παραβληθῆ προς τας ισπανικάς και ρωμαϊκάς μάλλον, η ασιατικάς εκείνας καλλονάς, ών τον φαντασιώδη τύπον διέγραφεν ο Ρουβενς εν τῇ περιφρήμῃ αυτού Ιουδίθ.

Ηδύνατο βεβαίως να γείνη άντικείμενον γενικῆς λατρείας η γυνή αυτή, αν μη εζην τοσούτον περιωρισμένη μετά της αδελφῆς της εν Πειραιεί και ούδόλως παράδοξον, αν ο Γεώργιος Κλήμης, μόλις επανελθών εκ Παρισίων και εύρών τοιούτον κεκρυμμένον θησαυρόν καλλονῆς τόσον πλησίον του, ένεκα της φιλίας της αδελφῆς του Μαρίας και του συνεταιρισμού του γαμβροῦ του μετά του Αναστασίου, ηρξάτο καιών θυμίαμα λατρείας περι αυτήν, μετ' όλης της δεξιότητος, ην η ποτισθεΐσα παρισινή λεπτότη-

τα νεότης του ηδύνατο ν' αναπτύξη. Όλος δέ φυσικόν, οτι η Έλένη, ζήσασα μέχρι τούδε εν κύκλῳ εμπόρων, ουδέν άλλο ακούουσα η περι σιτηρών, ηρξάτο από θαυμασμού και κατέληξεν εις έρωτα σφοδρότατον προς τον Γεώργιον Κλήμη, όστις έρρίθη προ αυτής αιφνιδίως, εν μέσω της μετὰ της αδελφῆς της απομονώσεως, επανερχόμενος εκ Παρισίων, τέλειος τους τρόπους και την αναβολήν, εύρύ προ αυτού έχων μέλλον, πλούσιος αρκετά, εύφυης και μορφωμένος, τύπος άνδρικῆς ωραιότητος, με το ύψηλόν εκείνο του Ηπειρώτου μέτωπον, τους σπιθηρίζοντας οφθαλμούς και το εύσταλές άνάστημά του.

Είδε λοιπόν ο πρακτικός του Αναστασίου νους, που έφέροντο άκάθεκτοι αι δύο εκείνοι προσεγγίσασαι νεότητες και προσελθών εις τον γέροντα Κλήμη, επελάθετο άμέσως διαπραγματεύσεων περι συνοικεσίου. Άλλ' ο γέρον ηρνεΐτο επιμόνως την συγκατάθεσιν του, διότι ο Γεώργιος ουδέμιαν εισέτι έπιστημον θέσιν κατείχεν εν τῇ κοινωνία. Ουδέ ο ύφιστάμενος έρώς, ουδέ η υπέδειξαν, ουδέ η προΐξ της νέας χήρας, ουδέ η καλλονή αυτής και η αγαθήτης ησαν δι' αυτόν ικανά. Και θα ήτον άμετάπειστος μέχρι τέλους, αν η θυγάτηρ του Μαρίας δεν ανελάμβανε να συνηγορήση. Συγκατετέθη δ' επί τέλους μετά πολλούς αγώνας μόνον, όταν ο γαμβρός του Μάνθος, καταφυγών προς συμπατριώτην και τῷ πατρός του στενόν φίλόν και συστρατιώτην, έλαβε την ύπόσχεσιν του διορισμῷ του Γεωργίου ως πρωτοδίκου εν Αθήναις.

Και ούτω άρχομένου του 1853 και λήξαντος του έτους της χήρας δια την Έλένην, έτελέσθησαν οι γάμοι αυτής μετά του Γεωργίου Κλήμη. Ολίγον δέ μετά ταύτα, όταν ο Γεώργιος διορισθῆ όντως δικαστής εν Αθήναις, ο γέρον Κλήμης, ώσει τούτο μόνον δυνέμενον εν τῷ κόσμῳ, όπως εΐπη το ανών απολύεις τον δούλόν σου εν ειρήνῃ, εύρέθη νεκρός εν τῇ κλινῇ του, υπό σφοδράς αποπληξίας καθ' ύπνον, το δεύτερον νυν, προσβληθείς.

ΙΒ

Από της εποχῆς ταύτης τα δυστυχήματα άλλεπάλληλα πλήττουσι τας συγγενείς ταύτας οικογενείας. Ο έμπορικός οίκος των Φιλιώτη, άντι να ωφεληθῆ εκ του Κριμαϊκού πολέμου, ως τόσοι άλλοι, τούναντίον πίπτει, συμπάρσυρων εις την πτώσιν του τον Αναστάσιον και τον Μάνθον. Ο Αναστάσιος Ζαγοραϊός εκ της περιουσίας του και των μετά του Μάνθου εταιρικῶν κεφαλαίων πληρώνει μέχρις όβολού τας ζημίας του και άπέρχεται εις Κωνσταντινούπολιν προσπαθών να εκκαθαρίση τι εκ των έκρεμῶν και νυν ετι μάλλον περιπλεκασθών υποθέσεων του πενθερού του, ενφ' ο Μάνθος μη έχων άλλην

περιουσίαν η την προικόν οικίαν της συζύγου του, απολέσας πλέον και τον ύπαστηρικόν πενθερόν του, κίνικος δέ προς πάναν έμπορικῆν επιχείρησιν και διψάλος κερδών, ύπακούει εις της φυλῆς του τα ένστικτα και ως αληθῆς Χαιμαρριώτης επιδίδεται μετὰ πάθους εις την χαρτοπαιξίαν.

Ο Αναστάσιος ουδέν διασώσας εκ της πτωχεύσεως του Φιλιώτη επιστρέφει εις Πειραιά επ' έλπίδι κερδών κατὰ την εποχῆν της Κατοχῆς και πίπτει εκ των τελευταίων θυμάτων της γολέρας, άφινον έγγυον την σύζυγόν του Άγλαίαν, ητις άρχομένου του 1855 φέρε εις φως την Ευφροσύνην, άλλ' αποθνήσκει εν τῷ τοκετῷ. Και το βρέφος αυτό, ύπερ παρελάθει άμέσως ο Γεώργιος Κλήμης και η σύζυγος αυτού Έλένη εις τον οίκόν των, εινε η ώραία νεανίς, η όλιγον ώχρῶ, με τους γαλανούς οφθαλμούς και την χρυσῆν κόμην, με τα ροδόχροα χείλη και το ύγρον μέτριον άνάστημα, ητις εφρόντιζε μετὰ της θείας της, όπως τακτοποιήση τα της ύποδοχῆς του αναμενομένου εκ Παρισίων τῇ 17 Αυγούστου 1876 Περικλέους Μάνθου, εινε η *μαιμούδιτσα*, ητις δεν άφινε τον θεϊόν της Γεώργιον ποτὲ να θυμώσῃ μέχρι τέλει ού εξψάλμου!

ΙΓ

Ο δέ Περικλῆς Μάνθος εινε ο υιός του Ιωάννου Μάνθου, του συνεταιίρου του Αναστασίου. Εις ηλικίαν εννεαετη απολέσας κατὰ το 1858 την μητέρα του, προσελήφθη και αυτός εις τον οίκον του θείου.

Ο Περικλῆς από σήμερα εινε ιδιό μου παιδί, Μάνθε, εΐχεν εΐπη η Έλένη Κλήμη, όταν αιφνιδίως εν διαστήματι όλιγων ημερῶν έχασε δια παντός την άνδραδελφῆν της Μαρίας, προς ην, εκτός της άμεριστου και ειλκρινούς αγάπης, έστρεφε και ευγνωμοσύνην, διότι τῇ έχρεώσται το μετά του Γεωργίου συνοικεσίου της.

Και ούτως εν τῷ αὐτῷ οίκῳ εύρέθησαν τῷ 1858, ως άδελφοί συζώντες, ο εννεαετης Περικλῆς και η τριετης Ευφροσύνη, χωρίς ουδεις δεσμός συγγενείας εξ αίματος να συνδέη τα δύο αυτά παιδιά, άλλ' άπατάτη μόλις άγγιστεία. Και όμως η μὲν Ευφροσύνη άπεκάλει τον Γεώργιον πατέρα και την Έλένην μητέρα, αυτούς μόνους γνωρίσασα ως γονεΐς εν τῷ κόσμῳ τούτῳ. Τοιαύτην δέ πεποιθῆσιν εΐχεν, οτι εινε τέκνον των, ώστε κατὰ την πρώτην ημέραν της εισόδου της εις το σχολίον επανήλθεν εις την οίκίαν κλαίουσα, διότι, ως έλεγεν:

Η δασκάλα την φωνάζει θλόνα Ευφροσύνη Ζαγοραίου και αυτή δεν θέλει να την περιγελοῦν. Παρήλθου δ' ετι πολλά μέχρις ού μάθῃ, οτι δεν εινε τέκνον των Κλήμη.

Εξ άλλου, ο Περικλῆς Μάνθος εννεαετης εισελθών εις την οίκίαν του αδελφου της μητρός του, διετήρησε μεν πάντοτε την άνάμνησιν των γονέων του και άπεκάλει θεϊόν και θεϊαν τους συζύγους Κλήμη, άλλ' αι μεν περιποιήσεις και η αγάπη της θείας του Έλένης εθηκάν αυτήν εις την θέσιν της μητρός παρὰ τῷ Περικλεῖ, αὐ δὲ φροντίδες και η στοργή του θείου του Γεωργίου επεσκίαζον την άνάμνησιν του πατρός, όστις άλλως τε καταστρέψας τέλειον και τὰ τελευταία λείψανα της προικῆς περιουσίας εις το χαρτοπαιγνιον, κακός κακόν εύρε τέλος, αληθινών άνὰ τα της Ανατολῆς χαρτοπαικτεία, μέχρις ού ο θάνατος ανεζήτησεν αυτόν εν τῷ νοσοκομείῳ Σμύρνης, υπό οδυνηράς νόσου ταλαιπωρούμενον.

Τὰ δύο λοιπόν ταύτα παιδιά, υπό της συμφορας καταβληθέντα εν τῇ εισόδῳ των εις τον βίον, ανεζήσαν υπό την θερμῆν πνοήν της στοργῆς και των θωπειῶν των συζυγων Κλήμη.

Υπό την στεγῆν των Κλήμη ηξήσαν και τα δύο ως οι τρυφεροί ηρώες του Βερναρόδινου Σαίν Πιερ. Και άπεκάλου μεν δια του εξαδελφικου τίτλου το εν το άλλο, χωρίς ουδεις τοιούτος δεσμός συγγενείας να υπάρχη μεταξύ των, πράγμα κατι θμως ήγαπώντο ως άδελφοί.

ΙΔ

Ο βίος του Περικλέους και της Ευφροσύνης επί σειράν ετών ήτο απλούστατος. Κατὰ εξ ετη πρεσβύτερος εκείνος έπαίχε παρ' αυτήν τύπον αδελφου, αυτός συνοδεύων αυτήν μέχρι του σχολείου, αυτός αναμένων την εκείθεν έξαδόν της, αυτός εις τους περιπάτους, αυτός παντοῦ και πάντοτε μετ' αυτής. Η Ευφροσύνη, βαλούσα μετὰ των φίλων της, έλεγε περι αυτού ο *Περικλῆς μας*, ούτος δὲ περι εκείνης η *εξαδελφή μου*. Ταύτα άπετέλου το έξωτερικόν, βῆτι δ' κόσμος άντελαμβάνετο. Και ήτο τόσο φυσική η σχέση αυτή, τόσο σύμφωνος προς τας απαιτήσεις και αυτών των κακῶν γλωσσῶν άκόμη, ώστε εις ουδένος των νουν επήλθεν η ιδέα, οτε πλέον η μὲν Ευφροσύνη έγένετο νεανίς πολυβέλγητος, η δὲ Περικλῆς εφθασεν εις ηλικίαν καθ' ην και μετά των κορασίδων σχέσεις παντός νιου επιτηρούνται και παρεξηγοῦνται, οτι άλλοι αισθημα εκτός της αδελφικῆς αγάπης ηδύνατο να εισχωρήσῃ εις των δυο νέων την καρδίαν.

Πολύ μάλλον εν τῷ οίκῳ ουδέποτε ηδύνατο να γεννηθῇ ύπόνοιά τις επίμυστος. Συνέβαινε δὲ τι περιεργον μεταξύ των συζυγων Κλήμη. Η Έλένη, και περ' μόνην συντραφον έχουσα δι' όλης της ήμέρας την Ευφροσύνην, καθοδηγούσα αυτήν εν τῷ βίῳ, έπιμελούμενη της άνατροφῆς της από της βρεφικῆς ηλικίας, μετὰ μητρικῆς προσοχής

θεωρούσα αυτήν την εις εν και το αυτό προσωποποίησιν φίλης, αδελφής και θυγατρός, και μετά στοργής και τρυφερότητας ουχι μόνον περι των εκείνης φροντίδουσα, αλλά και περι των ιδίων συμβουλευομένη αυτήν, εν τούτοις έπεδείκνυτο πλειονα αγάπην προς τον Περικλή. Ο Γεώργιος Κλήμης αφ' έτέρου, καιπερ εν τω βίω, ον από της μεταπολιτεύσεως και έντευθεν διήγεν, μόνον μέλημα έχων του Περικλέους την ανατροφήν και μόνην ασχολίαν την επίτηρήσιν των σπουδών του, βοηθών αυτόν εν παντί, συμπαραλαμβάνων αυτόν μαζί εκουτού, μειράκιον έτι, εις τους περιπάτους και προσπαθών να τω εξηγήση πέν θ,τι ήθελε κινήσει την περιέργειάν του, διδάσκων αυτόν συν τω χρόνω θ,τι οφείλει να γνωρίζη ο νεανίας, αναπτύσσων αυτόν της συγχρόνου ιστορίας τα γεγονότα και άφηγούμενος εκ της παγκοσμίου το επικαιρώς άναλογον, έμβάλλων αυτόν τας γενικάς εκείνας γνώσεις, ως νέος μορφωμένος οφείλει να φέρη ως εφόδιον, ως φίλον μάλλον και σύντροφον πλέον υιού αγαπώμενον μεταχειριζόμενος αυτόν, εν τούτοις ουδέ στιγμήν άφινε να παρέλθη χωρίς να επιδειχθαι την προς την Εύφροσύνην τρυφεράν προτίμησίν του. Ούτως ώστε οι δύο εκεινοι σύζυγοι εκάτερος έπεδείκνυτο ουχι πλειονα αγάπην και στοργήν αλλά προτίμησιν τινα και υποχώρησιν προς το τέκνον της αδελφής του άλλου, ενώ ταυτοχρόνως άμφοτερα τα παιδιά έπείχον παρ' αυτοίς τόπον ιδίων τέκνων.

Β'

"Αλλως τε ίδια τέκνα ουδέποτε απέκτησαν οι σύζυγοι Κλήμη. Έζων εύτυχεις και αγαπώμενοι, ως οτε ήσαν ακόμη έρασται. Η Έλένη έπρέματο έτι και σήμερα από των χειλέων του Γεωργίου και ήκουε τους λόγους του ως χρησμούς. Ο Γεώργιος αφ' ής άπεστράφη την πολιτικήν και τον βίον της ενεργείας και άπεσύρθη εν τη βιβλιοθήκη του εγκύπτων εις μελέτας παντοίας, διάγων βίον ήρεμον και έπιμελούμενος της περιουσίας του, ήτις εκτοτε ουσιωδώς ηύξανε κατ' έτος, προσεκολλήθη εις την αγάπην της συζύγου του, ως εις μόνον καταφύγιον ευδαιμονίας εν τω βίω.

Η ζωή δε ήν διήγε σήμερα ήτο αποτέλεσμα της άπογοητεύσεως, ήν έτρεφεν από της μεταπολιτεύσεως και έντευθεν. Οθωνιστής πλειότερον εκ πεποιθήσεως ή εξ ευγνωμοσύνης διά τον διορισμόν του, ον ισχύων τις συμπατριώτης του επέτυχε τη προσωπική παρεμβάσει του "Οθωνος, προς θν ειχεν ήμιλήσει περι της αξίας του και των λαμπρών σπουδών του, υπήρξεν εις των πρώτων εκ της ύπηρεσίας άπολυθέντων υπό της προσωπικής κυβερνήσεως. Ουδέποτε ήδύνατο να συγχωρήση τουτο εις την μεταπολίτευσιν· διότι ήτο μόνον πανθημαλογοούμενον, έτι εν τη εκπληρώσει του καθή-

κοντός του ουδέποτε παρσύρθη υπό των πολιτικών του πεποιθήσεων, ειχε δε και αυτός αρχήν, οτι εινα ταπεινόν να τιμωρηται δι' άχαριστίας προς πιστόν και άριστον υπάλληλον εκ μέρους των κυβερνήσεων ή έλευθερία του φρονήματος. Διετήρει λοιπόν πικρίαν διά την άδικον άπόλυσίν του και άρνηθείς να επανέλθη πλέον εις την ύπηρεσίαν ειρωνεύετο τους επαναστάτας και έσκωπτε το κίνημα της 10 Οκτωβρίου 1862 επαναλαμβάνων στερεοτύπως, ασάκις έγίνετο περι τούτων λόγος, το κλασικόν:

Έν μιζ νυκτι και μόνη άντιστάσεως μη ούσης
Έθραυσαν άρριμανίως τους φανούς της πρωτευσίης!

— Να ο όρισμός της μεταπολιτεύσεως, προσέθετεν. Άντιστάσεως μη ούσης, έβγαλαν τα ματάκια των και θά κτυπήσουν άργότερα το κεφάλάκι τους, καθώς και άρχισαν να το κτυπούν.

Κατά δε τα άλλα ο νυν βίος ήν έρρυθμισμένος, ως άγγλικόν χρονόμετρον. Η βιβλιοθήκη του ήν το κρυφύγετον αυτού και ή μελέτη των μάλλον ασχέτων θεμάτων ή άπόλαυσις του. Σήμερον άνεγίνωσκε χημείαν, αύριον ιατροδικαστικήν και μεθαύριον περι συντάξεως των στρατών. Όταν δ' έβαρύνετο την ποιικιλίαν αυτήν, επανήρχετο εις το προσφιλές του άνάγνωσμα την ιστορίαν. Φύσει άνήρ έμβριθής, ειχε καταστή διά της μελέτης ταμείον γνώσεών, και ο διμιλών μετ' αυτού εξεπλήσσετο διά το πλήθος αυτών και την χάριν μετ' ής μετέδιδεν αυτάς, παρενθέτων εν τη διμιλίη τα συμπεράσματα των μακρών μελετών του χωρίς να επιζητή την επίδειξιν. Απεστρέφετο την σύγχρονον έφημεριδογραφίαν και έλεγεν:

— Όπως κατήνητησαν ή έφημερίδες, μάτια μου, κάθε άλλο εινε παρά τύπος.

Και όμως ήν συνδρομητής εις πλειστάς, όχι τόσον διότι ειχεν ανάγκην ν' αναγινώσκη πολλάς, όσον διότι καθώς συνείθιζε να λέγη:

— Έχω ανάγκην να θυμώνα ολίγον δύο τρεις φορές την ήμέραν διά να μη παραπαχύνω!

Έσχολίαζε λοιπόν καθήμενος εις την γωνίαν του σοφά τα γραφόμενα εν ταίς έφημερίαις, και ασάκις δέν ειχε περι έαυτον φίλους, να ανακαινώση τα σχόλια του, έπρεπε ν' άκούσουν αυτά ή σύζυγός του, ή ή Εύφροσύνη, ή ο Περικλής.

Γ'

Ένώσω ή Εύφροσύνη ήτο κορασίς ο Περικλής ήτο δι' αυτήν ο συμπαιθητικώτερος αδελφός. Όχι μόνον τη εθνήθει εις τα μαθήματα, όχι μόνον ήτο ο άείποτε πρόθυμος συνοδός της πανταχού, άλλ' ακόμη και περι της άναβολής της έμαρμίνας, δίδων εκάστοτε γνώμην, και τας ελαχίστας αυτής επιθυμίας πρόελάμβανε, και ο

διερμηνεύς των πόθων της παρ' τη θείη Έλένη έγίνετο.

— Καύμενε Περικλή, πές της μαμάς να μου κάμη τούτο. Καύμενε Περικλή, πές της μαμάς να μ' αφήση να πάγω εκεί. Καύμενε Περικλή, πές της μαμάς, οτι πρέπει να γείνη το δεινά.

Αυται ήσαν αι τυπικαι φράσεις, δι' ων άνετίθεντο υπό της Εύφροσύνης τω Περικλεί πολυσχιδείς μεσολαθήσεις παρ' τη θείη Έλένη, ήν εκείνος παρκαλεί εκ μέρους του και το πέν επερατούς. Αν δ' εύρισκεν όλιγην άντίστασιν, έθετεν εις ενεργείαν τα μεγαλα μέσα:

— Θείτσα μου, να με χαρής!

Αμα εξεστύμιζεν αυτό, αι γέφυραι κατεβιβάζοντο και αι επάλξεις του πύργου παρεδίδοντο. Αφ' έτέρου ταύτα χρέη πρόσθεως εξεπλήρου ή Εύφροσύνη παρ' τω θείω χάριν του Περικλέους:

— Πατέρα, ο Περικλής θα κάμη τούτο και τούτο. Ε; έχει την άδεια; θα τον αφήσης ε; να, να!

Υπέβαλλεν ούτω την αίτησιν και άπεφαίνετο μόνη αφ' έαυτής και την συγκατάθεσιν. Ο δε θείος ουδέποτε ήναντιούτο, εν μάλιστα προσέτιθετο και εν φίλημα, ή ο περίφημος πρόλογος.

— Θα σου ειπώ κάτι, καλέ πατέρα, αλλά δέν θα μου άρχίσης εξάψαλμο ουτε θα μου το άρνηθής. Συμφωνοί, ε;

Ούτως άθώως εξεμεταλλεύοντο άμφοτεροι τας ύπερ εκατέρου άδυναμίας των θετών γονέων των, εκάτερος προς όφελος του άλλου. Η συμμαχία ήτο καθαρώς αδελφική όσον και ή προς άλλήλους αγάπη. Ουδέποτε άντήλλαξαν ψυχρόν λόγον, και αν ένίοτε ο Περικλής χαριεντιζόμενος επείραζε την Εύφροσύνην λέγων αυτή:

— Σ' ένθυμούμαι, καύμενη φρόσω, με λουστρινάκια παπούτσι, κάτι γοβίτσαις με δύο ατάκια και ένα κουπάκι εμπρός και με την μιζ καλτσίτσα όλιγον.

— Ε, τώρα, τι τα λες αυτά; Ούφ! άνοησαις! Έγω, ποτε δέν σε πειράζω...

Και ο Περικλής άμέσως την έφίλει και εκλείετο ειρήνη και έγέλιων άμφοτεροι αυθωρεί.

Δ'

Αλλ' ο Περικλής παρετήρησεν ήμέραν τινά, οτι ή Εύφροσύνη δέν ήτο πλέον μικρά κορασίς, οτι το φρέμα της ήρχισε τα κόπτηται ούτως ώστε να πλησιάζη περισσότερο προς την γην οτι ο σταυρός ον εκρέμα εις τον λαιμόν της δέν ηωρείτο πλέον, ως εκκρεμές ωρολογίου, καθέτως επί καθέτου στήθους, άλλ' ήδη άνεπαυετο κατακεκλιμένος, ως επί επικλινούς εικονοστασίου, οτι διά την Εύφροσύνην ο προς καλλωπισμόν χρόνος δέν ήτο πλέον τόσον βραχύς ως πρότερον, οτι όταν ή νεολαία έρριπτεν επί αυτής άπλήστα

βλέμματα, αυτη έταπεινού τα ιδεικά της και ήρουθρία, και οτι ένίοτε συνέβαινε το αυτό, ασάκις και ο Περικλής ακόμη μετά περιεργείας έστήλωνε τα βλέμματά του επί αυτής, άπορών διά την επελθούσαν μεταβολήν. Συγέλαθε δε και ελαφρών φρικιασιν της θετής αδελφής του ήμέραν τινά, οτι τη έδιδεν εν των φιλημάτων εκεινων εις α εκ παιδικής ηλικίας άθώως ειχε συνήθειαι.

Διά τον Περικλή τα σημεία ταύτα υπήρξαν άποκάλυψις. Ένόησεν, οτι ή κορασίς άπεχαίρειται την παιδικήν ηλικίαν και ήδη εσχηματιζετο ή νεανίς. Συνέσπειλε λοιπόν και αυτός τα ιστία της πελαγοδρομούσης αδελφικής οικειότητος. Ητο ήδη περι το τέλος των πανεπιστημιακών σπουδών του και εκέκτητο άκριτην φρόνησιν, ούστε να νοήση, οτι κατέστησε μόν αυτόν αδελφόν παρ' εκεινη ή τύχη ή μάλλον ή άτυχία, άλλ' ουδέν δικαίωμα συγγενείας έδωκεν αυτόν. Η φύσις. Να πιστεύση, οτι ήδύνατο ποτε να νομφεουθή την Εύφροσύνην ουδ' επί στιγμήν εκέκλιθη. Είχε παραπολύ εξοικειωθή μετ' αυτής: Την ένθυμείτο θηλάζουσαν, όλος ο βίος της εξηλιχθη υπό τα όμματα του, τη προσεφέρτε επί τόσα έτη ως αδελφός, δι' αυτόν ήτο από της πρώτης ήμέρας αδελφή και έμενε πάντοτε τοιαύτη. Αλλην θέσιν εις την καρδίαν του ήτο άδύνατον να καταλάβη. Αλλά δέν ήθελε και να επιμένη καταχρώμενος των δικαιωμάτων, άτινα ουχι ή φύσις και ή συγγένεια έδιδαν αυτόν, άλλ' ή εκ βρεφικής ηλικίας υπό την αυτήν στέγην συμβίωσις.

Και λοιπόν χωρίς ουδέ το παράπαν να μειώση τας προς την Εύφροσύνην αδελφικάς και ως πάντοτε μετ' άφοσίσεως περιποιήσεις, ήρξατο εισάγων έπιουλάεις και τύπους τινάς. Έβρουε την θύραν πριν εισέλθη εις το δωμάτιόν της, άπέφυγε να επιδεικνύη άρθρον οικειότητα πρό των άλλων, τη έφέρειτο μετά σεβασμού αδελφού προς άριστον αδελφήν, περιώρισε τα φιλήματα εκείνα τα συχνά, άτινα τη έδιδε, ως δίδομεν φίλημα καθημερινώς άνευ λόγου προς χαριτωμένο παιδάκι· νυν δέν την έφίλει ή μετά σεβασμού και ολονει τυπικώς μόνον εις εκτάκτους περιστάσεις, ολοι αι οικογενειακοί έορται και αι εν τη οικία έορτασιμοι ήμέραι.

Ε'

Αλλ' ή Εύφροσύνη δέν ήδύνατο να σκεφθη ούτως. Είνε άλληθής, οτι ενώ ή κορασίς υπεγύρει εις την νεανίδα, και το προς τον Περικλή αδελφικόν αισθημα υπεχώρει εις άλλο τρυφερότερον. Τούτο όμως δέν ήδύνατο εκείνη να κατανοήση άμέσως. Αλλως τε ήτο πολύ φυσικόν δι' αυτήν. Είχε μόν την καρδίαν πρόωρος υπααθή, άλλ' ουχι και την άριστον σκέψιν πρόωρος άνεπτυγμένην. Διό και όταν παρετήρησε τας άπομακρύνσεις και

επιφολάξεις του Περικλέους, όταν έσημείωσε την αλλαγή των τρόπων του χωρίς να δύναται να σημειώσει και της αδελφικής ως πρότερον άγχιος την έλαττωσιν, είχε μόν άρεστην φρόνησιν να μη έκτεθη ζητούσα εξήγησις, άλλ' όχι και τόσην πείραν ώστε να δώση ή ίδια την εξήγησιν. Εύρισκαν, ότι ενώ δ. Περικλής την ήγάπα όσον και πρότερον ή άγάπη αυτη δεν τη ήτο, νουν άρεστη. Κάτι τη έλειπον. Άλλά τί ήτον αυτό το κάτι δεν ηδύνατο να ήρση σαφώς.

Όταν ποτε δ. Περικλής, τελειόφοιτος του πανεπιστημίου πλέον, εξέφώνησεν εν τῷ Παρνασσῷ λόγον, ή Εύφροσύνη παρούσα ησθάνθη όρεξιν να πέση άμέσως εις τον λαμόν του και να τον καταφιλήση. Άλλά, πην άνεχάρισεν ο άύστηρς και τυπικός, ουχ ήττον πλήρης αδελφικής οικειότητος, τρόπος, δι' ου δ. Περικλής την έπλησιασέν. Άμέσως είσήγησεν ότι δεν είχε δικαίωμα να πράξη ενώπουν του κόσμου, ότι ή καρδια της επέθει και ή διάνοιά της εβρισκέν άπλούστατον και φυσικώτατον. Ο δέ λόγος της έλλείψεως του δικαιώματος τουτου ήτο το κάτι εκείνο, υπερήσπησξόλει την ώραίαν της κεφάλην.

Ηθλον κατόπιν τὰ μυθιστορήματα, τὰ ποιήματα και αι φίλαι. Η άνάγκαις έλειων και ή συναναστροφή τουτων τη άπεκαλύψαν, ότι ύπαρχεί αισθημά τι καλούμενόν έρως, υπερ ήδηγεί ήμεις επί πτερυγών βνειριών κατ' ευθείαν εις τον επί γής παράδεισον. Και ήρησε λοιπόν να βασανίζη τον νοον της μη το προς τον Περικλή αισθημά της εινε ο έρως αυτός. Επέθυμει να υπήρχε βιβλίον τι, εν ω να δύναται ν' αναγνώση τὰ συμπτώματα της πρό της ύπαρξεως της λατρικής βάσανου της τον κόσμον ασθενείας τουτης. Άλλά δυστυχώς ή νευροπάθειά αυτη διεξέφυγε τον κύκλον των παρατηρήσεων πάντων των ασκληπιαδών. Και από του Ιπποκράτους και του Γαλήνου μέχρι των νευρολόγων Charcot και Griesinger ή των φυσιολόγων du Bois Reymond και Pasteur ούδεις απέφασαν να την βρήν άκριβώς. Άλλ' εάν είνε αναπόφευκτον σύμπτωμα του έρωτος δι' νυγμοί ζηλοτύπιας, ή Εύφροσύνη είχεν ήδη άσχίση να πάσχη έκ τουτου. Δεν ηδύνατο να ίδη τον Περικλή φιλοφρονέστερον του συνήθους προς τινά των φίλων της χωρίς να σκυθρωπάση. Μη έπιμένουσα όμως να εξακριβώση ασφαλώς τὰ άγνωστα δι' αυτην, άφέθη εις όνειροπολήσεις χρυσάς, τα πάντα βλέπουσα αιγλήεντα και ρόδινα, οιδεμίαν σικιόν θλιβεράν διακρινούτά, και τον Περικλή εν μέτω άοριστών όνειροπολήσεων και άγνωστων πόθων άντικρούουσα διαγραφόμενον ζωήρας, ως τον άναμφηρίστως τελειότερον και συμπασθέστερον σύπον άνδρός. Εβρίσκητο εν καταστάσει περιθύμω όλη γνολιάς του αισθηματος, υπερ είχε καταλάβει την καρδιαν της, εν ή ήρσηκετο να μένη εν έσω ήτο

εκεί η εικών του Περικλέους, ούδέποτε προσπαθούσα να έξέλθη αυτης επ' όσον εκείνος δεν καθήγετο εκλείπων, κλειουσα ευχαρίστως τους όφθαλμούς προς πρόκλησιν όνειρων, αρχεί εις τὰ όνειρα ταυτα ν' άνεμιγνύετο πάντοτε μειδιώσα ή συμπάθης του Περικλέους μορφή. Είνε αληθές ότι ήτο μόλις δεκαεξαετής εν τη εποχῃ ταυτη, άλλ' υπό τον ήλιον των Αθηνών τὰ αισθηματα άνθούσιν εις μίαν ήμέραν ως το έξαισιον κλεινό άνθος της νύμφης του Εύφρατου και του Γαγγου, το ύπό των βοτανικών Βικτωρια ή βασιλική και λούμενον, υπερ σχάζον την πραϊαν εκ του κάλυκος υπόχρυστα τὰ πέταλά του, χαιρετίζει την μέσημδριαν, λευκότερον χίονος, κλίνει βοδοβάφη την κεφαλήν όταν ο ήλιος άποχαιρετίζη την γην, και βυθίζεται εις τὰ ρείθρα άφ' ών άνεκύψη με την τελευταίαν του λυκόφωτος ακτίνα, άνθίσαν και έξανθήσαν εις μίαν ήμέραν.

Ο Περικλής προητομάζετο να προσέλθη εις διδακτορικάς έξετάσεις και ή εν τη οικία άπομόνωσιν του είχε καταστήσει ευτυχῃ την Εύφροσύνην χωρίς να γνωρίζη και αυτη τον λόγον. Οσάκις εκείνος άνακύπτων από της μελέτης έξηρχετο του δωματίου να συνομιλήση επί μικρον μετά των οικειών προς άνακουφισιν, άπάντα πάντοτε πρώτον το συμπάθος της Εύφροσύνης με διάμα μετά προθυμίας προσερχομένης όπως τῷ επιδαφιλεύσῃ πᾶσαν περιποίησιν, ως αγαθή Σαμαρεΐτις περιθάλλουσα πάσχοντα. Επί τέλος έφθασεν ή ήμέρα των έξετάσεων και ή έκτακτος έπιτυχία του Περικλέους διετρανώθη εις τον βαθμόν άριστα. Η Εύφροσύνη επήδησε πρώτη εις τον λαμόν του μόλις εισήλθεν εις τον οίκον και τον καταφίλει διακρούουσα δια την έκτακτον έπιτυχίαν του και εξ ευδαιμονίας, διότι εκείνος, λησμονήσας εαυτον εν τη συγκίνησει του, τη απέδωκε τὰ φιλήματα άφθάνως με όλην την άλλοτε παιδικήν γλυκύτητα.

Ητο βεβαίως ήμέρα χαρῆς δι' όλους τους εν τῷ οίκῳ ή ήμέρα εκείνη, άλλ' δια την Εύφροσύνην ήτο ήμέρα άνεπιλήστου κορυφώσεως της ευτυχίας της. Και όταν το πρωι άνέγνωσεν εν τη Εφημερίδι το διάφορον περι των έξετάσεων του Περικλέους, το απέστησε και δι' όλης της ήμέρας επανελάμβανεν αυτολεξεί πράσας τάς φράσεις του διαφόρου: « ΑΡΙΣΤΑ έλαβε γῆς » εν τη ιατρική σχολῃ, ύποστᾶς τὰς διδακτορικές αυτού έξετάσεις, ο ήμέτερος, καλός και ευφυής φίλος κ. Περικλής Μάνθος, νεός των ευγενεστερων αισθημάτων και ιδεών, σθανάρος της προόδου στρατιώτης, εισερχόμενος νυν εις την κοινωνίαν με έφοδία έπιστήμης και μελέτης βαθείας, δικαίως και επάξίως εκτιμηθείσης υπό των κκ. καθηγητών. Ούτω δέ

αποδύεται άριστος διδάκτωρ της ιατρικής δι' λόγιος ήμων φίλος με την φιλοπόδοον ήρμην τῆς νεότητος εις τον άγώνα του κοινωνικού βίου, όπως συνεζήση και εν τῷ πρακτικῷ σταδίῳ τῆς έπιτυχίας, ως εν τῷ θεωρητικῷ έδρασε μεχρι γῆς, πρό πάντων γῆς, προς μεγίστην χαρᾶν του σεβαστου αυτού θείου κυρίου Γεωργίου Κλήμη και πάντων των οικειών και φίλων ». Ολόκληρον το κείμενον τουτο έψηθύριζεν ή Εύφροσύνη μεταξύ των χειλιών της και επέτα από την χαρᾶν της, μεχρις ου ο θεός άναγνώσας αυτό εις την γωνίαν του σπαῆ του, απέφωνη με την συνήθη δυστροπίαν του: — Αυτά είνε που ή μεις φῆνε το κεφάλι. Κατήνησε πλέον ή δημοσιογραφία υμνολόγον! Δεν εντρεπέμεθα με αυτόν τον άμοιβαίον θαυμασμόν! Εύλο που θέλει ο συντάκτης!

Ούτως εν άγνοία της έρριζόντο εν τη καρδια της Εύφροσύνης έρως μέγας, πάθος κολοσσαϊόν, υπερ ήρσηκετο να υποθλήρη, μη υπολογίζουσα που θα την φέρη. Αφ' έτέρου δ. Περικλής την όσημέραι αυξάνουσαν προς αυτον τρυφερότητα της θετης αδελφής του απέδιδεν εις την επικαιμένην δια Παρισίους αναχώρησιν του, εύφλωτε μη θέλων να πιστεύση, ότι ήτο δυνατόν ποτε να τρέψη άλλο αισθημα εκτός του αδελφικού δι' αυτον ή Εύφροσύνη, και αν ενίστε επανήρχετο εις τῆς πάλαι άμυδράς ύπονοίας του περι της φύσεως των αισθημάτων αυτης, ηλιπίεν, ότι ή τετραετής άπουσία του ηθελεν αποσβέσει πάντα σπινηήρα, τοιούτου αισθηματος. Και εν τοιούτων σκέψεων κύκλω άναστρεφόμενος ιδείκνυτο εξ ίσου τρυφερός προς αυτην, ήδη μέλιστα, οτε δους και τῆς πρακτικῆς του έξετάσεις εύρίσκητο εις τῆς παραμονάς της εξ Αθηνών αναχωρήσεώς του.

Ερ' όσον αι ήμέραι του άποχωρισμοῦ επλησίαζον, επί τοσούτον ή Εύφροσύνη έγινετο μελαγχολικώτερα. Εφοβείτο τους Παρισίους! Ενόμιζεν, ότι τὰ ύδατα του Σηκουάνα είνε το μυθολογικόν ύδιον της λήθης. Επιστευεν, ότι αι Παρισίαι ως δια συναμοσίας ηθελεν άποσπάσει αυτης τον Περικλή, έτρεμε μήπως τον χάση δια παντός, δι' όλης της ήμέρας περι ουδενός άλλου, εσκήπτετο ή περι του χωρισμοῦ τουτου και εκλαίεν, ως παιδίον, βακίς άπεμονούτο. Εν τη πιεζούση δέ το στήθος αυτης άγωνία ταυτη, έβεβαιώθη, ότι τον ήγάπα πολύ, παραπολύ, και ότι το προς τον Περικλή αισθημά της δεν ήτο άλλο παρά έρως και μόνον έρως, αν ήσθάνετο βαθύτατα έρριζωμένον εις την καρδιαν της. — Και άφου έκασμε την άνακάλυψιν ταυτην, ήσθάνθη εαυτην ήρεμιώτεραν και ήρχετο μελετῶσα και αναλύουσα την προς αυτην συμπεριφορᾶν του Περικλέους. Άλλ' εν τη αναλύσει

ταυτη ως μόνον σύμβουλον του άποκλειστικῷσ περι την ιδέαν του έρωτος στρεφόμενου νοός τηῷ έλαβε τον άγοντα και φέροντα τῆς σκέψεις αυτης τύραννον, την καρδιαν της, ούτω δέ τὰ συμπερασμα υπήρξεν ενοϊκώτατον προς τῆς υπαγορεύσεις ταυτης. "Οτι και ο Περικλής ήρᾶτο αυτης αληθώς, ήτο το φυσικόν συμπέρασμα, όπεο εν τη φυσικῶς νοσηρῆ καταστάσει εν ή διετέλει ήδυνήθη να σύρη. Πῶσαν άλλην ιδέαν άγάπης άγνης αδελφικής δεν παρεδέχετο ο προς εκείνον έρως της! Και άφου την ήγάπα δεν τη έμενον άλλο ή να τῷ άποσπάση τον όρκον, ότι ούδέποτε ήθελε την λησμονήσει κατά το διάστημα του χωρισμοῦ τον!

Εδῶ εσταμάτησε δια να καταστράψη το σχέδιον της έκπορθήσεως του όρκου τουτου. Βεβαίως το άπλούστερον πάντιον ήτο εις στιγμήν καυ' ήν θῆ ήσαν μόνον, να τῷ εῖπη τραγικῶς: — Σε αγαπῶ και γνωρίζω ότι με αγαπῆς επίσης. Θέλω όμως να μοι δραισθής, ότι δεν θα με λησμονήσης εκεί εις Παρισίους, και ότι θα με αγαπῆς πάντοτε με την αυτην δύναμιν του έρωτος.

Άλλά μόλις ετόλμησε να σκεφθῆ τουτο και άμέσως ήρθήσκει. Η φυσική δεαλία και ή αιδώς δεκαεπταετος νεάνιδος εξηγέρθησαν να την καταπνίξωσιν. Μάτην λοιπόν έβασάνιζε τον νοον της μελετῶσα σχέδια και διαγράφουσα τρόπους. Δεν καθήγετο πολλή ώρα και άπερριπτεν εκείνο, όπερ πρό μικροῦ είχε παραδεχθῆ ως το άριστον. Ούτω δέ άπορρίπτουσα το εν μετά το άλλο πάντα, ουδέν εκέρηζε μέχρι τέλος και ουδέν τη άπέμενεν ως δριστικόν. Είς το βάθος όμως της καρδιᾶς της έστερρεώθη ως μοναδικόν συμπέρασμα και άποτέλεσμα ή άπόφασις να τῷ άποσπάση τον όρκον πάση θυσία. Πῶς όμως ηθελεν ενεργήσει; Τουτο άνέβηκεν εις τῆς περιστάσεις, ών την εννοιαν ηλιπίζε να έπιτύχη. Νη, ήλιπίζε! Διότι το εν τη πιεζιδι της Πανδώρας έναπομείναν θεϊον δῶρον της έλπίδος υπέρ πάντας τους θνητούς λατρεύουσιν οι έρασταί!

(Επεται συνέχεια)

ΣΤΙΧΟΥΡΓΙΚΑ ΠΑΙΓΝΙΑ

Εν τη δεκάτη των Δειπνοσοφιστών βίβλῳ, ο Αθηναίος εν τοις άλλοις αινίγμασι και γρίφοις καταλέγει και ασκήσεις μνημονιακῆς προς έξεύρεσιν παραδόξων συνδυασμῶν εν δημηρικῶσι στιχοις. Ούτω ζητούνται στιχοι το αυτό γράμμα εν άρχῃ και εν τέλει έχοντες και εύρίσκονται πολλοι τοιούτοι άλλοι μόν από του άλλου άρχόμενοι και εις το αυτό κατάληγοντες στοιχείον, οίον:

Αιχμῶ δ' Ιστέμεις επεκ πτερόεντα προσήθεα.
 Άλλοι δέ από άλλου γράμματος εύρίσκονται δέ

καὶ στίχοι δημοτικοὶ λειπογράμματα, ὡς ὁ ἐπόμενος ἀστίγμος, στίχος·

Πάντ' ἐθέλω δοῦμαι καὶ ἐκ' οἴκοθεν ἄλλ' ἐπιθεῖναι, καὶ πάλιν στίχοι δημοτικοὶ ἀπὸ τῆς πρώτης συλλαβῆς καὶ τῆς ἐσχάτης δηλοῦντες ὄνομα, ὄλον·

Δίας δ' ἐκ Σαλαμῖνος ἄγεν δύο καὶ δέκα νῆας, (Δίας)

Φυλιεύς, δὲ τίκατε Δαί φίλος Ἰππότα Φυλύς, (Φυλεύς)

Ἰητήρ δ' ἀγαθεὸς Ποδαλείριος ἦδὲ Μαχάων, (Ἰών)

ἔτι δὲ καὶ ἄλλοι στίχοι δημοτικοὶ, δηλοῦντες σκευῶν ὄνοματα ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ τῆς ἐσχάτης συλλαβῆς, ὄλον·

Ὀλλομένων Δαναῶν διαφύρεται ἐν φρεσὶ θυμῶ, (Ὀλμος)

Μυθεῖται κατὰ μοῖρην ἄπερ κ' οἴαιτο καὶ ἄλλος, (Μύλος)

καὶ στίχοι προσέτι δηλοῦντες ἀπὸ τῆς ἀρχῆς καὶ τοῦ τέλους τῶν ἐδαδιμῶν τί·

Ἀργυρόπεζα Θέτις, θυγῆτερ ἄλιος γέροντος, (Ἄργος)

Μή τι σὺ ταῦτα ἕκαστα διεῖρεο μηδὲ μετᾶλλα, (Μήλα)

Τοιαῦτα παίγνια κατὰ σύμπτωσιν ἀπαντῶντα παρ' Ὀμήρῳ, μᾶλλον δὲ δι' δημοτικῶν στίχων πλατύνοντα, ἐπετηδευθήσαν ἐν ἐπιγνώσει καὶ τινες τῶν δοκίμων ποιητῶν τῆς ἀρχαιότητος. Τινὲς τῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφέρουσι, ὅτι οἰονεὶ γρίφου προδηλεύσεως τῆς ποιήσεως ἀστίγμου ὥδης, πολλῶν εἰς τοῦτο προσκρουόντων, ὁ Πίνδαρος ἐποίησε τὰ ἐπόμενα περὶ τοῦ σᾶν (στίγμα) μαρτυροῦντα ἀριδῆλως, ὅτι καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου λυρικοῦ ὑπῆρχον οἱ ἐπιτηδευόμενοι τὴν ποίησιν λειπογραμμάτων εἰδῶν.

Πάν μὲν εἶσα σχενοειεὶν κ' αἰοῖα θεοράμειαν καὶ τὸ σᾶν κίββαλον ἀνθρώποισιν ἀπὸ στομάτων.

Ῥητῶς δὲ περὶ τοῦ μελικοῦ ποιητοῦ Λάσου τοῦ Ἐρμιονέως (περὶ τὰ 500 π. χ.) οὗ μαθητῆς ἐγένετο ὁ Πίνδαρος, ἀναφέρεται, ὅτι ἐποίησε τὴν ἀστίγμον ὥδην, ἥτις ἐπεγράφετο Κένταυροι. Ἐξ Ἡρακλείδου δὲ τοῦ Ποντικοῦ παραλαβὴν διέσωσαν ὁ Ἀθήναιος τὴν ἀρχὴν ἐτέρου ἀστίγμου ὕμνου τοῦ αὐτοῦ ποιητοῦ εἰς τὴν Δήμητρα τὴν ἐν Ἐρμιόνη.

Δάματα μέλω κέραν τε Κλυμένιοιο βλοχον.

Ταῦτας τὰς ὀλιγοτάς παιδικὰς ἐξέχων ποιητῶν ἐπιλοτιμήθησαν νὰ μιμηθῶσιν ὑστερον πολλοί. Ἐν χρόνοις παρακμῆς τῶν γραμμάτων καὶ ἀπαμύδυνσις τοῦ αισθηματος τοῦ κελοῦ, ὑπῆρχαν οἱ πιστευόντες, ὅτι ἠδύναντο ἐπαρκῶς νάντικαταστήσωσι τὴν ποιητικὴν ἐμπνευσιν, τὸ ὕψος τῶν ἐνοίων καὶ τοῦ λόγου, τὸ κάλλος δι' ἄλλο-

κῶτων συνθέσεων καὶ τερατευμάτων, καὶ ἐπὶ δλόκληρα συνθέντο λειπογράμματα. Νέστορ ὁ Λαρυνηθὴν συγγραφεὺς τῆς τρίτης μ. Χ. ἐκατονταετηρίδος ἔγραψεν Ἰλιάδα λειπογραμμάτων εἰς εικοσιτέσσαρας ῥαφιδίας· ἐξ ἑκάστης τούτων ἔλειπεν ἓν γράμμα τοῦ ἀλφάβητου· ἐκ τῆς Α ῥαφιδίας τὸ ἄλφα, ἐκ τῆς Β τὸ βῆτα καὶ οὕτω καθεξῆς. Τὸν Νέστορα ἐμμήθη ὁ Τρυφιδωρός, Αἰγύπτιος γραμματικὸς τῆς πέμπτης μ. Χ. ἐκατονταετηρίδος, ποιήσας Ὀδύσειαν λειπογραμμάτων εἰς εικοσιτέσσαρας ἐπίσης ῥαφιδίας. Οὐδέτερον τῶν λειπογραμμάτων τούτων ἐπὶν περιεσώθη μέχρις ἡμῶν. Δυνάμεθα ὅμως ἀδιστακτικῶς νάποφανθῶμεν περὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν, ἢ μᾶλλον περὶ τῆς ἐλλείψεως πάσης ἀξίας, κρίνοντες ἐκ τῆς Ἰλλίου ἀλώσεως, ἔπους τοῦ Τρυφιδωροῦ σωζομένου. Καίπερ ποιούμενος ἐν τούτῳ χρῆσιν ἐλευθεράν πάντων τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφάβητου, ὁ Τρυφιδωρός οὐδαμῶς κατορθοῖ νὰ ὑψηλὴ ὑπεράνω τοῦ μετρίου ἢ διήγησις τῶν συμβάντων κατὰ τὰ τέλη τοῦ τρωικοῦ πολέμου, ἀπὸ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ Δουρείου ἵππου μέχρι τοῦ νόστου τῶν Ἀχαιῶν, εἶνε ξηρὰ καὶ ἀχρους, πάντη ἕμοιρος ποιητικῆς εὐρέσεως. Ὅποιόν τι θὰ ἦτο ἄρα τὸ λειπογράματον ἔπος τοῦ αὐτοῦ στιχοῦργου, ἐν ᾧ ἦτο ἠναγκασμένος τὰ πάντα νὰ θυσιάσῃ χάριν τοῦ ἐξοστρακισμοῦ τοῦ ἀφωρισμένου γραμματος; Οὐτε εἰκόνες ἐπιτυχεῖς, οὔτε ἰδία καλαί, ἂν κατὰ τύχην συνέβαινε νὰ τῷ ἐπέλθωσιν, ἦτο δυνατόν νὰ εὖρωσι χάριν, περιέχουσαι τὸ κατάρτατον ἐκείνο στοιχεῖον τοῦ ἀλφάβητου, ὑπερ ἀνηλεῆς μοῖρα εἶχε καταδικασθῆ νὰ μὴ φανῇ εἰς καμμίαν τῆς ῥαφιδίας λέξιν. Ἡλικίους ἀπύτους μόχθους θὰ κατέβαλον οἱ ταλαίπωροι στιχοῦργοι διὰ νὰ φέρωσιν εἰς πέρας τὸ παίγνιον τῶν λειπογράμων ἦτο ἐκεῖνο ἢ μαρτύριον;

Καὶ θυμῶς ἔσχον μιμητάς. Ἐνα αἰῶνα μετὰ τὸν Τρυφιδωρον ὁ μοναχὸς Φάβιος Κλαύδιος Γορδιανὸς Φουλγέντιος ἔγραψεν λατινικτὶ εἰς εικοσιτρία κεφάλαια, ὧν τὰ δεκατρία καὶ μέρος τοῦ δεκάτου τετάρτου σφζονται, βιβλίον λειπογραμμάτων, Liber absque letteris, de statibus mundi et hominis. Ἐξ ἑκάστου κεφαλαίου ἐλλείπει ἐν τῶν γραμμάτων τοῦ λατινικοῦ ἀλφάβητου, ἐκ τοῦ πρώτου τὸ Α, ἐκ τοῦ δευτέρου τὸ Β καὶ οὕτω καθεξῆς. Ἐτέρος δὲ κληρικὸς τοῦ ΙΓ' αἰῶνος, Πέτρος ὁ Ριγαῖος παρενέβαλεν ἐν τῷ ποιηματί του Ἡσὶ (Aurore) πολλὰ τεμάχια λειπογραμμάτων:

Ἄλλὰ καὶ ἐν τοῖς νεωτέροις χρόνοις δὲν εἶνε σπάνιοι οἱ ποιήσαντες λειπογραμμάτων συνθέσεις· ἐν τούτοις διακρίνονται οἱ Ἴταλοι, ὧν εἶνε περίεργος ἢ πρὸς τὸ στοιχεῖον R ἰδιαιτέρα ἀντιπάθεια. Ὁ Βικέντιος Καρδάνε ἔγραψε ποίημα La R Shandita, ὁ Ὁράτιος Φιδέλι δημοῖον La R Bandita. Ὁ Γρηγόριος Λέτη ἐξωστράκισε τὸ

αὐτὸ στοιχεῖον ἐκ τινος λόγου, ῥηθέντος ἐν συλλόγῳ τῆς Ρώμης καὶ ὁ Ῥικκοβόνη ἐκ τινος διηγήματος του. Ἡ πρὸς τὸ R ἀντιπάθεια κατέλαθε φαίνεται καὶ Γερμανοῦς· εἰς τούτων, Burmann ὄνοματι, ἐδημοσίευσε τῷ 1788 ἐν Βερολίῳ ποιήματα ἄνευ τοῦ R (Gedichte ohne Buchtaben R) Ὁ Ἴσπανὸς ποιητῆς Lope de Vega ἔγραψεν εἰς τὸ πρῶτον πέντε διηγήματα, ἐξ ἑκάστου τούτων ἀποκλείσας ἐν τῶν φωνηέντων ἑμοίως καὶ ὁ Ἴσπανὸς Alcalá y Hénarès. Τῶν γάλλων δὲ μνημονεύονται τοιαῦτας παιδικὰς συνθέσεις ὁ Σολομὸν Certon, ἀποθανὼν τῷ 1610, καὶ ὁ ἀββᾶς de Court. Ὁ γνωστὸς γάλλος μυθιστοριογράφος Ἄλφόνσος Κάρ, ἀγνωστοῦ ἐν ἀληθῆ ἢ πλαστὰ λέγων, ποιεῖται διὰ μακρῶν λόγον καὶ περὶ γαλλικῆς ἐφημερίδος λειπογραμμάτων, ἀπεχθανόμενης τὰ ο.

Ἐναλόγους παιδικὰς ἀνευρίσκομεν καὶ ἐν τῇ σαρκοκριτικῇ γραμματολογίᾳ. Οἱ περὶ ποιητικῆς γράψαντες Ἰνδοὶ καλοῦσι βαρζανιγράμα, ἦτοι περιορισμὸν τῶν συμφῶνων, τὴν τέχνην τοῦ ποιεῖν τὸν πρῶτον στίχον μιᾶς στροφῆς ἐκ τεσσάρων μόνων συμφῶνων, τὸν δεύτερον ἐκ τριῶν, τὸν τρίτον ἐκ δύο καὶ τὸν τέταρτον ἐξ ἐνός. Καὶ δόκιμοι ποιηταὶ τῶν Ἰνδῶν, ὡς ὁ Βάραβι καὶ ὁ Μάγα, δὲν ἀπηξίωσαν τοιαύτας παιδικὰς· αἱ πλεῖσταί δὲ μὲν τῶν οὕτω πεποιθμένων στροφῶν εἶνε ὡς ἐκὸς ἀνούσιοι καὶ ἀνόητοι, κατὰ τὴν παρατήρησιν ἀνδρῶν ἐγκρατῶν τῆς σαρκοκριτικῆς γραμματολογίας. Χάριν περιεργίας παρατίθεμαι ἐναυθα παραπλήσιον παίγνιον διστίχον Ἰνδοῦ ποιητοῦ, ὀνόματι Σάσβατα, δημοσιευθὲν ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχε τῶν Ἰνδικῶν μελετῶν (Indische studien) τοῦ Weber. Ὁ πρῶτος στίχος ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν φωνηέντων καὶ ἰσαριθμῶν συμφῶνων, ὁ δὲ δεύτερος ἐκ δύο.

Σὰ με σαμάσαρὸ μάσαχ σα με μάσασαρὰ σαμὰ. γιθ γαταγαθὰ ταγαθ γιθ γιθ γιθ γιθ ἀγίγταγίθ ταγίθ ἦτοι·

Ἔτος μοι φαίνεται ὁ μῆν, ὅταν ἐκείνη λείπῃ καὶ φθίνει τὸ ἔτος μῆν, ὅταν μὰτ μου ἦναι.

Ἀκοπιώτερα ἦν ἢ τῶν ἀκροστιχίδων παιδικὰ, ἢ ἐκ τῶν πρώτων γραμμάτων τῶν στίχων ἢ ἰδιαν ἐνοίων, ἢ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφάβητου κατὰ τὴν τάξιν αὐτῶν σχηματίζουσα. Ὁ ποῶν ἀκροστιχίδας μόνον περιορισμὸν ἐπιβάλλων ἐαυτῷ τὴν καταναγκαστικὴν χρῆσιν ὠρτισμένου γράμματος ἐν ἀρχῇ ἑκάστου στίχου, δὲν ὑπεδουλοῦτο ὑπὸ τοῦ παίγνιως τούτου τρόπου ἐν τῇ ἐκθέσει τῶν ἰδεῶν αὐτοῦ ὅσον ὁ τῶν λειπογραμμάτων συνθέτης. Ὅθεν καὶ συνθησάτῃ ἦν ἡ χρῆσις τῶν ἀκροστιχίδων, ἀπὸ τῶν παλαιωτάτων χρόνων μέχρις ἡμῶν διατηρηθεῖσα, καὶ δὲν εἶνε παντελῶς ἐστέρημένα νοῦ τὰ κατ' ἀκροστιχίδα ἐπιγράμματα, πλὴν ἴσως τῶν ἐρωτικῶν τῶν διὰ τῆς ἀκροστιχίδος τὸ ὄνομα τῆς ἐρωμένης δηλοῦντων, ἀτινά

εἰσι τὰ πάντων μαιώτατα· καὶ τούτου ἕνεκα πιθανῶς τὰ μόνον γνωστὰ ἐν τῇ νεοελληνικῇ ποιήσει.

Ἡ πρώτη χρῆσις τῶν ἀκροστιχίδων παρατηρεῖται ἐν τῇ Βίβλῳ. Πολλῶν δαβιδικῶν ψαλμῶν (ὡς τοῦ ΛΓ' τοῦ ΡΙΘ' τοῦ ΡΜΕ' κλπ.) οἱ στίχοι, ἢ αἱ στροφαὶ εἰσι τετραγμῆναι κατὰ τὰ στοιχεῖα τοῦ ἑβραϊκοῦ ἀλφάβητου. Ὅμοιος ἀρχαιοτάτῃ ἦν ἡ χρῆσις τούτων ἐν Ἰταλίᾳ. Κατὰ τὸν Διονύσιον τὸν Ἀλικαρνασσέα (Δ'. 62) αἱ παρεμβολαὶ καὶ αἱ νοθεύσεις ἐν τοῖς Σιβυλλαῖσι χρησιμοὶς ἠλέγγοντο αταῖς καλουμέναις ἀκροστιχίαι. Ὡς δὲ μαρτυρεῖ ὁ Κικέρων (de divinatione II, 54, 111.) ἐν τοῖς χρησμοῖς ἐκεῖνοις ἐπανελαμβάνοντο κατὰ τάξιν ἐν ἀκροστιχίδι τὰ γράμματα τοῦ πρώτου στίχου. Ὁ αὐτὸς δὲ συγγραφεὺς ἀναφέρει βτι καὶ τινα τοῦ Ἐννίου ποιήματα ἐδήλουν ἐν ἀκροστιχίδι τοῦ ὄνομα τοῦ ποιητοῦ. Q. Ennius fecit. Αἱ ὑποθέσεις (argumenta) τῶν κωμωδιῶν τοῦ Πλάτου εἰσι πεποιημένα ἐν ἀκροστιχίαι· σχηματίζουσαι τὸ ὄνομα ἐκάστης κωμωδίας ἀποδίδονται δ' αἱ ὑποθέσεις αὗται εἰς τὸν Πρισιανόν, γραμματικόν τῆς Ε' ἢ τῆς Σ' μ. Χ. ἐκατονταετηρίδος. Συνηθίσταται δ' ἦσαν αἱ ἀκροστιχίδες ἐν Ἑσπερίᾳ κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ κατὰ τοὺς νεωτέρους ἐτι χρόνους· οὐ μόνον λατινικὰ ποιήματα συνετάσσοντο ἐν ἀκροστιχίδι, ἀλλὰ καὶ ἰταλικὰ καὶ γαλλικὰ. Ἀρκούμεθα νὰ παραθέσωμεν ἐν ἐπιγράμμα ἀδέσποτον εἰς Λουδοβικόν τὸν ΙΔ', διακρινόμενον τῶν λοιπῶν ἐν ἀκροστιχίδι πεποιημένων ἐπιγραμμάτων, διὰ τοῦ ἐν τῷ τελευταίῳ στίχῳ εὐφυῶς διατυπωμένου παραπόνου περὶ τῆς πενίας τοῦ ποιητοῦ.

Louis est un héros sans peur et sans reproche; On désire le voir. Aussitôt qu'on l'approche; Un sentiment d'amour enflamme tous les cœurs; Il ne trouve chez nous que des adorateurs; Son image est partout, excepté dans ma poche.

Οἱ Ῥωμαῖοι παρέλαβον πιθανῶς τὸ εἶδος τούτου τῆς παίγνιως ποιήσεως ἐκ τῆς ἑλληνικῆς φιλολογίας. Διονύσιος ὁ τύραννος τῶν Συρακουσῶν ἐποίησε τραγωδίαν, ἐν ἣ ἡ ἀκροστιχὶς τῆς ἀρχῆς ἐσχηματίζε τὸ ὄνομα Πήγκαιος. Ὁ πρῶτος ἀστρονομικὸς πάπυρος τοῦ Λούβρου, γεγραμμένος κατὰ τὸν Β' πρὸ Χριστοῦ αἰῶνα, φέρει ἐν ἀκροστιχίδι τὴν ἐπιγραφὴν αὐτοῦ Βυδῶρον τέχνη. Συνηθίσταται δ' εἰσὶν αἱ ἀκροστιχίδες ἐν ἑλληνικαῖς χειρογράφοις. Τὰ ἀπλοῦστατα τῶν ἀκροστιχῶν εἰσι τὰ εἰς τὴν Ἰλιάδα κατὰ ῥαφιδίαν, εἰς Στέφανον τὸν γραμματικόν ἀποδιδόμενα, ἔχοντα δ' ἐν ἀρχῇ ἑκάστου στίχου τὸ τῆς ῥαφιδίας στοιχεῖον.

Ἄλφα λιτῆς Χρύσου, λοιμὸν στρατοῦ, ἔχθος ἀνάκτων, Βῆσα δ' ὄνειρον ἔχει, ἀγορὴν καὶ νῆας ἀριθμεῖ κτλ.

Ἐν τοῖς βυζαντιναῖς χρόνοις ἀνάριθμοι εἰσιν αἱ ἀκροστιχίδες. Ἰδίᾳ οἱ ἀπ' ἐκκλησιαστικῶν ψαλλόμενοι κανόνες εἰσὶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν ἀκροστι-

λίδι ποιημένοι. Δηλοῖ δ' ἡ ἀκροστιχίς ἢ τὰ γράμματα τοῦ ἀλφάβητου κατὰ τὴν οἰκίαν ἢ τὴν ἀντίστροφον τάξιν, δηλονότι ἀρχομένου ἀπὸ τοῦ ἀλφα ἢ τοῦ ὦμεγάλου ἢ στίχων τινα, πάλαι τὸ ὄνομα τοῦ ποιησαντος ἀναφέροντά. Οὕτω εἰς κἀνὸν Ἰωάννου τοῦ Ζωνάρᾳ (16 αἰών) εἰς τὴν ὑπεραγίαν Θεοτόκον, ἔχει ἀκροστιχίδα.

Ἔσται ὁ ἦχος, ὁσαυτὸν κλέει μέλος.

Ἄλλος κἀνὸν τῆς ἀγδῶς συνόδου, τῆς ἐν Φλωρεντίᾳ γενομένης, ποιήσα Ἰωάννου τοῦ Πλουσιανηνοῦ (τοῦ εἰτα Ἰωσήφ ἐπισκόπου Μεθώνης), ἔχει ἀκροστιχίδα.

Ἐπειὶ τέρπειός τὴν συνόδον γεραίρω Ἰωάννη.

Ἐν τοῖς μουσικαῖς Θεοδώρου τοῦ Προδρόμου εἰς τίλη τῶν ἐκάστης ἡμέρας μνημονευομένων ἐν ἄλλῳ τῷ εἶτι ἀγίῳ συνερφαίνεται. ἀπὸ ἐπιούμιον ἢ τοῦ ποιητοῦ τῆς ἐν ἐκάστῳ μὴν ἀρχαίκοις τῶν ἢ πρώτῳ στίχων στοιχείοις. Ὁμοίως ἐδήλωσε τὸ ὄνομα τοῦ ὡς ποιητοῦ διὰ τῶν ἀρχαίων στοιχείων ἐκάστου στίχου ὡ κατὰ τὸν 15 αἰῶνα Ζήσας Μάρκος Δεφκράνας. Ἐν τέλει τῆς Ἱστορίας τῆς Σωάννης γράφει

Καὶ κείνος ὅπου τάχα ἐκὸν τοῦ τὸν γυρεύεις, εἰς τὰ κεφάλαιά τῆς ἀρχῆς αὐτῆς να εὐρεῖς.

Τὸ αὐτὸ ἐποίησεν ὁ Δεφκράνας καὶ ἐν τοῖς λόγῳ διδασκαλικοῖς τοῦ πατρὸς πρὸς τὸν υἱόν, τοῖς τυπωθεῖσιν ἐν Βενετίᾳ τῷ 1543. Νομίζομεν ὅμως ὅτι ἐξ αἰσχύνῃς δὲν ἐτόλμησε νὰ δηλώσῃ σαφέστερον τὸ ὄνομα τοῦ, διότι τὸ μὲν τελευταῖον ἔργον εἶναι ἐν τοῖς πλείστοις ἀντιγεγραμμένον ἐκ τοῦ ποιήματος τοῦ Σαχλήκη, τοῦ ἐπιγραφομένου Γραμοῦ καὶ στίχῳ καὶ ἐρμηνεῖαι ἢ δὲ Ἱστορία τῆς Σωάννης πιθανῶς εἶναι διασκευὴ παλαιότερου ποιήματος ἀνομοιοκαταληκτοῦ.

(Ἔπεται συνέχεια)

N. Γ. Π.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Τὸ τηλεφῶνον.— Αἱ τηλεφωνικαὶ συνδιαλέξεις.— Τὰ παιδικὰ τηλεφωνικὰ ἀθύρματα ἐν Ἀθήναις πρὸ τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ τηλεφώνου.— Ἐφεύρισ ἐκείνου μηχανισμοῦ τοῦ τηλεφώνου.— Τὸ μικροφῶνον καὶ ἡ ἰδιότης αὐτοῦ εἰς ἐνίσχυσιν καὶ ἐπαύξεισιν τῶν ἤχων.— Ἐπιτυχὴ ἐν Παρισίῳ πείραμα εἰς τὴν ἀκρόασιν μελοδραματικῶν παραστάσεων διὰ τοῦ μικροφώνου τοῦ τηλεφώνου.— Μεγάλῃ τηλεφωνικῇ ἐταιρίᾳ ἐν Παρισίῳ.— Τὸ φωνογράφον.— Ἡ χρῆσιμός τῆς αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι.— Οἱ Παρίσιοι ἐν Ἀθήναις.— Ἡ Ἑλλὰς μία μεγάλη αἰθούσα Βουλετήριου.— Τὸ θερμομικροφῶνον τοῦ Ουόστονίου καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ τελευταῖα ἐπιτυχὴ ἐν Παρισίῳ πείραμα.

Κατὰ τὸ ἔτος 1876 πρῶτος δ' ἐν Φιλαδελφίᾳ καθηγήτης Graham Bell ἀνεκάλυψε τὸ τηλεφῶνον, τὸ ὅποιον ἐν μικρῷ χρόνῳ, ἕως σήμερον, ἐτελειοποιήθη εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε μετὰ ὀλίγον μέλλει νὰ φέρῃ ἀληθῆ ἐπαναστάσιν εἰς τὴν τηλεγραφίαν.

Τὸ τηλεφῶνον εἶναι ἀπλούστατον ἔργαλειον συνιστάμενον ἐκ δύο ὀργάνων ἀπλῶν τεθειμένων

εἰς δύο ἀφιστάμενους ἑλλήλων στάθμους καὶ συνδεομένων διὰ σύρματος μεταλλικοῦ. Διὰ τοῦ ἔργαλειοῦ τούτου δύναται ἐξ ἀποστάσεως μεγάλῃς νὰ γείνηται ἢ εὐθείας συνδιαλέξεις μετὰ δύο προσώπων ἢ νευ οὐδεμιᾶς τινος τεχνικῆς δύσκολας καὶ ἢ νευ ἰδιαιτέρων ἐπιστημονικῶν γνώσεων τῶν ἀνταποκρινομένων, ὡς τοῦτο ἀπαιτεῖται διὰ τὴν διὰ τοῦ τηλεγράφου συνεννόησιν. Τῶν τηλεφωνικῶν αὐτῶν ὀργάνων, τὸ μὲν δεχόμενον τὰς λέξεις τοῦ ἠμιλούντος καὶ μεταβιβάζον αὐτὰς μακρὰν καλεῖται μεταβιβαστήρ (transmetteur), τὸ δὲ ὑποδεχόμενον τὴν ἠμιλίαν καὶ ἀναπαράγων αὐτὴν εἰς τὸ οὖς τοῦ ἀκουστοῦ καλεῖται ἀπόδεκτῆς (récepteur). Ἡ μεταβίβασις δὲ μεταξὺ τῶν δύο τούτων ὀργάνων γίνεται διὰ μεταλλικοῦ σύρματος.

Ὅπως δὲ μὴ ἐξαιρηθῇ καὶ ἐνταῦθα ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ παροιμιώδους καὶ πολυουρλήτου ἐκεῖνου βῆτου: α οὐδὲν κερὰν ὑπὸ τὸν ἥλιον, ἀν καὶ ἡ ἐφεύρισ αὕτη ἐθεωρήθη ὡς ὄλις νῦν καὶ σπουδαιοτάτη, ἐν τούτοις καὶ πρὶν αὐτῆς ἐν Ἑλλάδι καὶ ἰδίᾳ ἐν Ἀθήναις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐνθυμούμεθα ἀπλῶν τι ἔργα, ἔθυμά τι πᾶσι δίκον, ἐν εἶδει στοιχειώδους τηλεφώνου, χρῆσιμῶν οὐχὶ βεβαίως τόσον ὡς ἐπιστημονικῆ ἐνασχόλησις, ὅσον ὡς εὐχάριστος καὶ εὐθύμος διασκέδασις. Τὸ στοιχειώδες τούτο παιδικὸν τηλεφῶνον μάστι οὐ δ' πρῶτος συνῳμῆλιξ ἰσως ἐφευρέτης μένει ἀτυχῶς ἄγνωστος, συνίστατο τότε καθ' ὅσον ἐνθυμούμεθα, ἐκ δύο τεμαχίων κοίλων καλάμων φερόντων προσδεδεμένην λεπτὴν μεμβράνην καὶ συνδεομένων ἀλλήλοις διὰ τεμαχίου λεπτοῦ ἴσχιου 10—30 μέτρον μήκους. Διὰ τοῦ ἀπλοῦ τούτου τηλεφώνου, τοῦ ὁποῖου ἡ λειτουργία στηρίζεται ἐπὶ κοινῷ τῆς φύσις κανόνος, ὅτι οἱ ἦχοι μεταδίδονται εὐχερέστερον διὰ τῶν στερεῶν σώματων, συνωμιλούμεν, οἱ λαλοῦντες, καὶ μετεβιβάζομεν ἀλλήλοις ἐν εὐθυμιαστικῇ γέλωσι τὰς παιδικὰς ἐρεσχηλίας μας.

Καίτοι τὸ τηλεφῶνον δὲν ἀριθμεῖ ἢ 9 μόνον ἐτῶν ὑπαρξιν, ἐν τούτοις ἡ περὶ αὐτὸ ἐξεγερθεῖσα τὴν ἐπιστημονικὴν ἀμιλλὰ, ἐπέφερον ἐν τῷ μικρῷ τούτῳ χρόνῳ διαστήματι πόλυκριθμους τροποποιήσεις καὶ μεταρρυθμίσεις καὶ τελειοποιήσεις αὐτοῦ. Πλείστα εἶναι τὰ μέχρι σήμερον ὑπαρχοντα τηλεφωνικὰ συστήματα καὶ ἡ περιγραφή πάντων αὐτῶν εἶναι ἐκνή νὰ πληρώσῃ τὸ μὲν ὀγκωδέστατον.

Ἡμεῖς ἐνταῦθα θὰ περιορισθῶμεν νὰ δώσωμεν ἀπλήρη τινα ἰδέαν αὐτῶν καθ' ὅσον σήμερον τὰ τηλεφῶνα ἤρξαντο μεγάλας νὰ ἐξαπλοῦνται πάνταχού.

Ἐν Ἀμερικῇ τὸ τηλεφῶνον σήμερον εἶναι μὲσον πάγκοινον τάξιαις καὶ προχείρου ἀνταποκρίσεως. Ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Λονδίῳ μάλιστα πρότινος

ἠγέρθησαν καὶ παράπονα ἐκ μέρους τῶν κατοίκων διὰ τὴν καταπληκτικὴν αὐξήσιν ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς πόλεως τῶν τηλεφωνικῶν συρμάτων, τὰ ὅποια πολλαχῶς ἐφράσσον αὐτόχρημα τὰς ὁδοὺς. Κατὰ τὸ ἔτος 1883 ἐν μὲν μόνῃ ἡδῶ, τῇ Leadenhall Street, ἠριθμοῦντο πλέον τῶν 1400 τηλεγραφικῶν καὶ τηλεφωνικῶν συρμάτων. Ἐν Γαλλίᾳ ἐπίσης ἡ χρῆσις τοῦ τηλεφώνου καθ' ἡμέραν ἐξαπλοῦται ἐν μόνῃ τῇ πόλει τῶν Παρισίων ὑπολογίζονται ἡμέτερον πλείονες τῶν 5000 τηλεφωνικῶν γραμμῶν.

Ἐκ τῶν ἀπιραριθμῶν τὴν σήμερον ὑπαρχόντων συστημάτων τηλεφώνων τὸ μᾶλλον εὐχερῆστον καὶ διαδεδομένον εἰς κοινὰς συνδιαλέξεις εἶναι τὸ τοῦ Graham Bell, τὸ ὅποιον συνίσταται ἐκ τοῦ μεταβιβαστήρος, τοῦ ἀποδέκτου καὶ τοῦ συνδέοντος αὐτοὺς σύρματος.

Διὰ τῶν ὀργάνων τούτων γίνεται ἡ ἠμιλία. Ὁ λαλῶν τίθει τὸ στόμα αὐτοῦ πρὸ τοῦ χωνοειδούς στομίου τοῦ μεταβιβαστήρος. Αἱ ἐκ τῆς φωνῆς κυμάνσεις τοῦ ἀέρος δονοῦσι λεπτότατον ἔλασμα ἐκ μαλακοῦ σιδήρου φράσσον τὸ κατώτερον στόμιον τοῦ χωνοειδούς στομίου. Αἱ δονήσεις τοῦ ἔλασματος αὐτοῦ εἰσὶν ἀνάλογοι πρὸς τὴν ἔντασιν, τὴν εὐρύτητα καὶ τὴν ταχύτητα τῶν δονήσεων τῆς φωνῆς τοῦ λαλούντος. Τὸ ἔλασμα δὲ αὐτῶ δονούμενον προσεγγίζει ὅπισθεν αὐτοῦ κείμενον τεμαχίον σιδήρου μαλακοῦ, ὅπερ μαγνητίζεται καὶ ἀπομαγνητίζεται ἐναλλάξ ἐξ ἐπιδράσεως εἰς ἐκάστην δόνησιν τοῦ ἔλασματος. Τὸ τεμαχίον τούτου περιβάλλεται, ἐν εἶδει ἠλεκτρικοῦ πηνίου, ὑπὸ σύρματος λεπτοῦ, εἰς τὸ ὅποιον ἀναπτύσσεται ἐξ ἐπαγωγῆς ἠλεκτρικὸν ρεῦμα, καθ' ὅσον μαγνητίζεται ἢ ἀπομαγνητίζεται τὸ ἐν λόγῳ τεμαχίον. Τὸ ἀναπτυσσόμενον τούτο ἠλεκτρικὸν ρεῦμα κυκλοφοροῦμενον ἐν τῷ σύρματι μεταβαίνει εἰς τὸ ἄλλο τηλεφωνικὸν ὄργανον, τὸν ἀποδέκτην, ἔρχοντα τὸν ἴδιον μηχανισμόν τοῦ μεταβιβαστήρος, καὶ ἐκεῖ παράγει κατ' ἀνάλογον τρόπον δονήσεις ἐπὶ τοῦ λεπτοῦ ἔλασματος τοῦ μαλακοῦ σιδήρου καθ' ὅλα βραχίαι πρὸς τὰς δονήσεις τοῦ ἔλασματος τοῦ μεταβιβαστήρος. Οὕτω δὲ τὸ ἔλασμα τοῦ ἀποδέκτου δονούμενον ὡς τὸ τοῦ μεταβιβαστήρος ἀναπαράγει καὶ ἐπαναλαμβάνει τὰς λέξεις τοῦ ἠμιλήσαντος.

Αὕτη εἶναι ἡ ἀπλοῦστερα, ἐξήγησις τῆς λειτουργίας τοῦ τηλεφώνου, τοῦ ἐκ πρώτης ὀψεως θαυμαστοῦ αὐτοῦ ὀργάνου.

Ὅχι ἦσαν οἱ ἐπιχειρήσαντες νὰ ἐφαρμόσωσιν εἰς τὸν πρακτικὸν βίον τὸ τηλεφῶνον καὶ κερπάλισα τὰ ἐξ αὐτοῦ ὠρεῖα ὠφελήματα ἐνωρίως παρήτησαν, ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ τὸ χρησιμοποίησιν διὰ μεγάλας ἀποστάσεις, διότι ὅσον ἐπιμηκέστερον ἦν τὸ σύρμα, τόσοτον τὸ ἐξ ἐπαγωγῆς ἀναπτυσσόμενον ἠλεκτρικὸν ρεῦμα ἐν τῷ

τηλεφωνικῷ ὀργανῷ ὑψίστατο καθ' ὅσον ἀπωλείας μεγαλειτέρας, καὶ ἐπομένως οἱ ἦχοι τῆς φωνῆς μετεδίδοντο λίαν ἐξήσθημένοι καὶ μάλιστα ἐξέλιπον καθ' ὅλοκληρίαν πέραν ὁρίου τινός. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως οὐδέποτε πρὸ οὐδεμιᾶς δυσκολίας ἀπελπίζεται. Ὁ ἐπιστήμων ἐργάζεται ἀενάως μετ' ἐπιμονῆς καὶ ὑπομονῆς θαυμαστῆς τάχην δὲ ἢ βραδίον ἀνακαλύπτει τὸν τρόπον νὰ ὑπερικήσῃ πᾶσαν δυσκολίαν καὶ νὰ παρακάμψῃ πᾶν παρεμβάλλομενον πρόσκομμα.

Ἡ ἐφεύρισ τοῦ μικροσκοπίου ἀπεκάλυψεν εἰς τὸν ἄνθρωπον νῆον ὄλις κόσμον τῶς ἀόρατον εἰς αὐτόν, τοῦ ὁποῖου τὴν ὑπαρξιν περὶ αὐτὸν τὸν ἴδιον οὐδὲ κἄν ποτε ὑπόπτευσεν καὶ ἐνόησεν. Τὸ μικροσκόπιον, τὸ θαυμαστόν τούτο ὄργανον, παραλαμβάνον ἀντικείμενα ἀόρατα τὸ μέγεθος μεγαλύνει πλείστακις τὸν ὄγκον αὐτῶν, ὅπως καταστήσῃ αὐτὰ ὁρατὰ εἰς τὸν ἄνθρωπον. Ἐπειὶ ἐὼν ποτὲ ἀνεκαλύπτετο ὄργανόν τι ἀνάλογον, τὸ ὅποιον παραλαμβάνον ἦχόν τινα νὰ ἐνίσχῃ πολλαπλασίως καὶ οὕτως ἐντόνον νὰ μεταδίδῃ αὐτὸν μακρὰν, πολὺ μακρὰν, θὰ ἐπέφερε σπουδαιοτάτην ἀναμόρφωσιν εἰς τὸ τηλεφῶνον, εἰς τὸ ὅποιον ἀτυχῶς οἱ ἦχοι τῆς φωνῆς δὲν μετεδίδοντο πέραν ὁρίου τινός περιωρισμένου.

Ἐτυχῶς τούτο μόλις πρότινον ἐτῶν ἐπλήρωσεν ὁ γάλλος Hughes ἀνακαλύψας τὸ μικροφῶνον, τὸ ὅποιον ἐκλήθη οὕτως κατ' ἀναλογίαν ἐκ τοῦ μικροσκοπίου, διότι καὶ τὸ ἔργαλειόν τούτο παραλαμβάνον καὶ τὸν ἀσθενέστερον ἦχον δι' εὐφροστάτου καὶ ἀπλοῦ μηχανισμοῦ ἐνίσχυσεν καὶ ἐνδυναμόνει αὐτόν οὕτως, ὥστε καὶ αὐτὸν τὸν ἦχόν τοῦ ὠρολογίου ἢ τὸν ἀσθενέστατον ψόφον ἴδεν ποιεῖ ἐντόμον βαδίζον ἐπὶ τῆς πλατῆς τοῦ μικροφώνου, μεταδίδει εὐκρινῶς εἰς πολλῶν μέτρων ἀπόστασιν.

Ἡ σπουδαία αὕτη ἐφεύρισ τοῦ Hughes συνίστησι μεγίστην πρόσδον εἰς τὴν τελειοποίησιν τοῦ τηλεφώνου.

Οὕτω τὸ μικροφῶνον τιθέμενον ἐπὶ τῆς σκηνῆς θεάτρου παραλαμβάνει ἐκεῖθεν τὴν φωνὴν τῶν λαλούντων ἢ τὴν μουσικὴν τῶν ᾄδόντων ἢ παιανίζόντων, καὶ ἀφού ἐνίσχυσῃ αὐτὴν ἰκανῶς μεταδίδει μακρὰν ἀκρόασης καθαρῶς καὶ ἐντόνως.

Ἐνὶ γνωστῇ ἤδη τὰ ἀξιωμακόμενα ἐπιτυχῆ πειράματα, ἅπαντα ἐγένοντο ἐν Παρισίῳ κατὰ τὴν ἐκθεσὶν τοῦ ἠλεκτρισμοῦ τοῦ 1881 διὰ τοῦ μικροφώνου τοῦ τηλεφώνου εἰς τὴν ἀκρόασιν θεατρικῶν παραστάσεων. Ἐμπροσθεν τῆς σκηνῆς τοῦ ἐν Παρισίῳ Μελοδραμάτος ἐκατέρωθεν τῆς θέσεως τοῦ ὑποβολέως εἶχον τοποθετηθῆ ὁ δεξιὸς καὶ ὁ ἀριστερὸς μικροφῶνα τοῦ Hughes, ἅπαντα διὰ καταλλήλων ὑπογείων συρμάτων συνεδιόντο μετὰ τηλεφώνων δύο χιλιομέτρῳ μακρῶν κειμένων ἐντὸς τοῦ κακαστήματος τῆς ἐκθέσεως.

Είχον δὲ συνδεθῆ οὕτως ὥστε ἀνὰ ἕνα μικροφώνων δεξιόθεν τοῦ ὑποβολέως συνεικονῶνται μεθ' ἑνὸς τηλεφωνικοῦ ὄργανου, ἀποδέκτου προωρισμένου διὰ τὸ δεξιὸν οὖς τοῦ ἀκροατοῦ· ἀνὰ ἕνα δὲ μικροφώνων ἀριστερόθεν τοῦ ὑποβολέως μεθ' ἑτέρου ἀποδέκτου προωρισμένου διὰ τὸ ἀριστερὸν οὖς. Οὕτως δὲ κατ' αὐτὴν τὴν μαρτυρίαν τῶν πειραματισθέντων καὶ ἀκροασθέντων, ὄχι μόνον ἤκουον οὗτοι καθαρῶς καὶ λίαν εὐκρινῶς τὴν μελοδραματικὴν παράστασιν, ἀλλ' ἔτι ἠδύναντο πιστῶς καὶ ἀσφαλῶς νὰ παρακολουθῶσι διὰ τῶν ὠτων καὶ τὰς ἐν τῇ σκηνῇ μετακινήσεις τῶν ἠθοποιῶν, καθ' ἕνα οἱ ἦχοι ἤρχοντο ἐντονώτεροι εἰς τὸ δεξιὸν ἢ τὸ ἀριστερὸν οὖς ἀναλόγως ὡς ὁ ἠθοποιὸς ἐτάσσεται δεξιόθεν ἢ ἀριστερόθεν τοῦ ὑποβολέως.

Εἰς Παρίσιους σήμερον λειτουργεῖ μεγάλη ἰδιωτικὴ εἰταιρία συνδέσασα τηλεφωνικῶς διάφορα τῆς πόλεως σημεῖα καὶ ἰδρύσασα πρὸς τοῦτο διάφορα γραφεῖα εἰς 2 προσέρχονται καὶ συνεννοῦνται διάφορα πρόσωπα. Ἐπιτόξ δὲ τοῦτου πάντες οἱ ἐγγράφομενοι συνδρομηταὶ συγκοινωνοῦσιν ἐκ τῆς οἰκίας ἢ τοῦ γραφείου τῶν μετὰ τοῦ κεντρικοῦ τῆς εἰταιρίας γραφείου.

Ἐκαστος δὲ συνδρομητῆς ἐπιθυμῶν νὰ συνδιαλεχθῇ μετ' ἄλλου συνδρομητοῦ ἐν πρώτοις πιεῖται κομβίον τι, δι' οὗ σημαίνει κωδωνίσκον ἐν τῷ κεντρικῷ γραφείῳ τῆς εἰταιρίας· ἐνῶ ταυτοχρόνως μικρὸς ἠλεκτρομαγνήτης ἐλκύει πρὸς ἑαυτὸν μικρὰν μεταλλίνην πλάκα, ἣτις πίπτουσα ἀποκαλύπτει ἀριθμὸν ἀνήκοντα εἰς τὸν σημαίνοντα συνδρομητήν. Παρισιῶσι εἰς τῶν πρὸς τοῦτο ὀφισμένων ὑπαλλήλων τῆς εἰταιρίας προσερχόμενος εἰς τὸ τηλεφῶνον τίθεται ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ συνδρομητοῦ. Εἰθὺς δὲ ὡς οὕτως μάθη τὸ ὄνομα καὶ τὴν διεύθυνσιν τοῦ ζητουμένου προσώπου πρὸς συνδιάλεξιν προσκαλεῖ αὐτὸν δι' ἑτέρου κομβίου καὶ κωδωνίσκου καὶ ἀποκαλιστῶ ἀπειθείας συγκοινωνίαν τηλεφωνικὴν μεταξὺ τῶν δύο συνδρομητῶν.

Μέχρι τοῦδε, ὅπως ἐπέβη τηλεφωνικῶς συνεννόησις, ἦτο ἀνάγκη ὁ μὲν ἠμιλῶν νὰ θέτῃ τὸ στόμα αὐτοῦ, ὁ δὲ ἀκούων τὸ οὖς ἐπὶ τῆς μικρᾶς χωνοειδοῦς κοιλότητος τοῦ τηλεφωνικοῦ μεταβιβαστήρος καὶ ἀποδέκτου. Δὲν ἠδύναντο λοιπὸν ἢ δύο μόνον πρόσωπα νὰ συνεννοηθῶσιν. Διὰ τῆς ἐφευρέσεως ὁμοῦ τοῦ μικροφώνου τὸ πεδῖον εὐρύνεται κατὰ πολὺ, διότι τὸ ὄργανον τοῦτο παραλαμβάνει ἐξ ὁλοκλήρου αἰθούσης ὅπουδῆποτε ἐν αὐτῇ παραγομένους ἦχους φωνῆς ἢ μουσικῶν ὀργάνων καὶ μεταδίδει αὐτούς μακρὰν. Ἀλλὰ καὶ πάλιν τὰ πλεονεκτήματα ταῦτα τῆς τελευταίας τελειοποιήσεως δὲν ἀπολαμβάνει ἢ ἐν καὶ μόνον ἄτομον, ἀφοῦ πρώτον προσκολληθῇ καὶ εἰς ἀμφότερα τὰ ὠτα αὐτοῦ δύο τηλεφωνικὰ ὄργανα,

ἅτινα εἶνε ὑποχρεωμένοι ἐπὶ ὥρας ὁλοκλήρου πολλάκις νὰ κρατῇ προσκεκολλημένα ἐκεῖ.

Πλὴν ὁ ἐπιστήμων ἐρευνητῆς οὐδέποτε ἀρκεῖται εἰς τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐργαζόμενος ἀκαταπάστως· ἔχει ὡς σύνθημά του τὸ: « πρὸς τὰ πρόσω πάντοτε » καὶ προχωρεῖ ἀενάως, χωρὶς ποτέ, ἔστω καὶ μακρόθεν, νὰ διακρίνῃ τὸ τέρας, ὅπου θὰ σταματήσῃ!

Δὲν ἔρει μόνον τὸ μικροφῶνον· ἔδει νὰ εὑρεθῇ καὶ ἕτερον ὄργανον ἀνάλογον, ὅπερ τοὺς ἐξ ὁλοκλήρου αἰθούσης συλλεγομένους καὶ μεταδιδόμενους ἦχους διὰ τοῦ μικροφώνου νὰ καθίσταται ἀκουστοῦς οὐχὶ εἰς ἕνα μόνον πρόσωπον ἀλλὰ εἰς πολλὰ ταυτοχρόνως ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ εὐρισκόμενα.

Τὸ τοιοῦτον ὄργανον ἐσχάτως ἀνεκαλύφθη καὶ ἐβαπτίσθη *φωνοφόρον*, διότι τὸν μακρόθεν ὑποδεχόμενον ἦχον καθίσταται ἀκουστοῦν εἰς ὁλόκληρον αἰθούσαν. Δὲν εἶνε πλέον ἀνάγκη νὰ προσκολληθῇ τις εἰς τὰ ὠτα αὐτοῦ τὸν πρῶτον ἀποδέκτην· πάντες οἱ ἐν τινὶ αἰθούσῃ εὐρισκόμενοι διὰ τοῦ *φωνοφόρου* ἀκούουσι λίαν εὐκρινῶς καὶ μετὰ θαυμαστῆς ἀκριθείας τοὺς μεταδιδόμενους ἦχους, χωρὶς οὐδέ κατ' ἐλάχιστον νὰ ἐνοχληθῶσιν ἐκ τῶν ἰδρῶν ἢ τῶν ἀνακλίντρων αὐτῶν, ὡσπενεὶ ὁ λόγος ἢ ἡ μουσικὴ ἀντήχου ἐν αὐτῇ τῇ αἰθούσῃ τῶν ἀκροαζομένων!

Ἄποια πρόδοσις ὅποσα κοινωνικὰ ὠφελήματα ὑπισχνουμένη!

Δὲν θὰ εἶνε πλέον ἀπαραίτητος ἀνάγκη νὰ μεταβιβῆ τις αὐτοπροσώπως μυριοτρόπως ἐνοχλούμενος εἰς τὰ θεάτρα, τὰ βουλευτήρια ἢ ἄλλας δημοσίας ἀσκήσεις. Ἐν *μικροτηλεφωνικῶν φωνοφόρων* θὰ φέρῃ μέχρι τῆς οἰκίας αὐτοῦ, μέχρι τοῦ θαλάμου αὐτοῦ, μέχρι καὶ αὐτῆς τῆς κλίνης του, ἐν ἀνάγκῃ, τοὺς ἐν αὐτοῖς λόγους, ἀγορεύσεις, δραματικὰς ἢ μελοδραματικὰς παραστάσεις, συναυλίας κλπ. Οἱ τοῖχοι τῶν αἰθουσῶν τῶν θεάτρων, τῶν πολιτικῶν συζητήσεων κλπ. δὲν θὰ κοσμοῦνται πλέον ὑπὸ ἱστορικῶν ζωγραφιῶν ἢ ἄλλων καλλιτεχνικῶν καὶ πολιτικῶν ποικιλιμάτων· τὸ πρακτικώτατον πνεῦμα τῆς ἐποχῆς παριστάνοντες οἱ τοῖχοι θὰ καλύπτονται ὑπὸ πολυαριθμῶν, ποικίλης καλλιτεχνικῆς κατασκευῆς, *μικροφῶνων* προωρισμένων ἐκεῖθεν νὰ παραλαμβάνωσι τὰς ἀγορεύσεις ἢ τὴν μουσικὴν, καὶ νὰ μεταδίδωσι μακρὰν εἰς αἰθούσας ἰδιωτικῶν οἰκιῶν ἢ εἰς ἄλλα κέντρα ἰδιωτικῆς συναστροφῆς ἢ δημοσίου συναθροίσσεως. Τὰ θεάτρα θὰ πολλαπλασιάσωσι μυθωδῶς τὰ ἔσοδα αὐτῶν ἰδρύοντα μακρὰν αὐτῶν αἰθούσας ἀκροάσεως, ἐνθα τηλεφωνικῶς οἱ προσερχόμενοι ἀντὶ εὐτελοῦς τιμῆματος θὰ ἀπολαμβάνωσι τῶν ἐν τοῖς θεάτροις παραστάσεων. Ἐὰν αἱ κλειγαὶ

ΤΟ ΡΟΔΟΝ

Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον.

Παρακολουθήσαντες μέχρι τοῦ νῦν τὸν βίον τοῦ ποιητικοῦ τούτου ἀνθρώπου βεβαίως εὐρισκόμεν δικαίαν καὶ πρέπουσαν τὴν ἀγάπην καὶ ἐκτίμησιν, τὴν ἀποδοθεῖσαν αὐτῷ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων, ἣτις καταφαίνεται ἐτι μᾶλλον καὶ ἐκ τῆς ἱστορίας αὐτοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ νεώτεροις.

Τὰ ῥόδα ἐλλείπουσιν ἀπὸ τοῦ κήπου τοῦ Σολομώντος, ἐν ψάλλει τὸ *Ἰσραὴλ Ἰσραὴλ*, τὸ δὲ ῥόδον τοῦ Σκρόν εἶνε κρίνον, κληθὲν οὕτω ἐκ κακῆς μεταφράσεως. Τὸ ῥόδον τῆς Ἰερικῆς, ὡς γνωστόν, οὔτε ἐκ τῆς Ἰερικῆς κατάγεται, οὔτε εἶνε ῥόδον, ἀλλὰ φυτὸν φρυγανῶδες τῶν ἐρήμων, συγγενὲς πρὸς τὸ ἡμέτερον κάρδαμον. Ἐν γένει δὲ φαίνεται ὅτι ἐν ἀρχῇ τὸ ῥόδον δὲν ἐκαλλιέργηθη καθ' ἑλὴν τὴν χώραν τῶν σημιτικῶν φυλῶν, οὔτε ὑπάρχει τοῦλάχιστον σημιτικὴ λέξις δηλοῦσα τὸ ῥόδον. Φαίνεται λοιπὸν ὅτι ἄνθος καὶ ὄνομα εἰσήχθησαν διὰ τῶν ἀρίων φυλῶν (Χαλδαῖστὶ τὸ ῥόδον λέγεται *Vera*, ἀραβιστὶ καὶ ἀραμαῖστὶ *Vard*, κατὰ τοὺς ἀρχαίους βακτριανούς *Vareda*, ἀρμενιστὶ *Varda*, αἰολιστὶ ῥόδον, ἑλληνιστὶ ῥόδον, λατινιστὶ *rosa*). Ἐὰν δὲ ἡ ἀμπελος θεωρεῖται ὡς δῶρον τοῦ σημιτικοῦ, τὸ ῥόδον θεωρεῖται ὡς προσφορά τοῦ Ἰνδογερμανικοῦ πολιτισμοῦ.

Καὶ ἐν Αἰγύπτῳ δὲ τὸ ῥόδον κατὰ τοὺς χρόνους τῶν Φαραῶν ἦτο ἄγνωστον, διότι λείπει ἀπὸ τῶν ἀναγλυφῶν, δὲν ἐδείχθη δὲ οὔτε ἐπὶ τῶν ἐπιγραφῶν καὶ παπύρων μετὰ βεβαιότητος. Οἱ ῥοδιῶνες ἤθουσαν ἴσως παρὰ τὸν Νεῖλον ἐν καιρῷ τῶν Πτολεμαίων, καθ' ὅν χρόνον καὶ ἐν Κυρήνῃ καὶ Καρχηδόνι. Καὶ ἀπὸ τῶν κυρίως Ἰνδιῶν λείπει τὸ ῥόδον, διότι τὸ τροπικὸν κλίμα αὐτοῦ εἶνε ὑπερθερμῶν. Τὸ σημερινὸν δὲ Ἰνδικὸν ἢ βεγγαλικὸν ῥόδον κατάγεται ἀπὸ Κίνας.

Ἐν Ἑλλάδι εὐρισκόμεν τὸ ῥόδον μνημονευόμενον ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων ὅπως δὲ πᾶν τὸ ἰσχυρὸν καὶ μέγα τὸ τιμῶν τὸν νεώτερον βίον χρεωστούμεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα οὕτω καὶ τὸ ῥόδον. Ὁ Ὀμήρος δὲν ἀναφέρει μὲν τὸ ῥόδον, γνωρίζει ὁμοῦ τὸ ἐξ αὐτῶν ἔλαιον, τὴν δὲ ἡὺ καλεῖ *ροδοδάκτυλον*. Καὶ οἱ ἀρχαιοτάτοι ποιηταὶ ἔψαλλον καὶ ἐξύμνησαν τὸ ῥόδον. Ἐπιτιμῶν δὲ δεδομένων εἰκάζεται ὅτι αἱ κηφαῖαι ῥοδαὶ ἦ ἴσως καὶ ποικιλία αὐτῶν τελειότεραι ἦλθον εἰς Ἑλλάδα διὰ τῆς Θεσσαλίας, Μακεδονίας καὶ Θράκης, ἐκ τῶν δημοφύλων τουτέστι ἐκείνων χωρῶν, τῶν πρὸς βορρᾶν τῆς Ἑλλάδος κειμένων, ἀφ' ὧν οἱ Ἕλληνες παρέλαβον δῶρά τινα τοῦ πολιτισμοῦ των, πρὸ πάντων δὲ τὴν λατρείαν τοῦ Διονύσου, ἴσως δὲ καὶ τὴν ἀμπελοφυγίαν αὐτήν. Ἐπι δὲ καὶ σήμερον εἶνε οἱ διάσημοι ῥοδιῶ-

Ἄθηναι μέχρι σήμερον δὲν κατορθοῦσι ν' ἀποκτήσωσι κατὰ τὸν χειμῶνα αἰθούσαν καλοῦ μελοδράματος καὶ θεάτρου ἀρκούμεναι εἰς τὴν ἐκ τοῦ βουλευτηρίου τῶν μόνων διασκεδάσιν, τότε τοῦλάχιστον δὲν θὰ βραδύνωσι ν' ἀποκτήσωσι τηλεφωνικῶς αἰθούσας θεάτρων ἐξαρτωμένους ἐκ τῶν μεγάλων τῆς Εὐρώπης θεάτρων, ἐνθα, ἐπὶ ἀπαλείᾳ μόνον τῆς ἐκ τῶν ὀφθαλμῶν ἀπολαύσεως, θὰ παρακολουθῶσι πιστῶς καὶ ἀκριβῶς τὰς παραστάσεις διὰ τῆς ἀκοῆς. Οὐδεὶς πλέον Ἀθηναῖος θὰ φρονῇ τὸν Παρισίνον· οἱ Παριῖοι διὰ τῶν τηλεφῶνων θὰ φέρωνται ἐν μείσει Ἀθηναῖαι, ἐνῶ ἐξ ἄλλου πάλιν ἢ πρωτεύουσα τῆς Ἑλλάδος θὰ ἀπολέσῃ τὸ ἀποκλειστικὸν προνόμιον τοῦ νὰ ἔχῃ αὐτὴ μόνη τὴν διασκεδάσιν τοῦ βουλευτηρίου τῆς Αἰ. ἐπαρχίας τῆς Ἑλλάδος δὲν θὰ βραδύνωσι διὰ τηλεφῶνων νὰ συνδεθῶσι πρὸς τὸ μοναδικὸν βουλευτήριόν μας, καὶ ἅπαν τὸ κράτος θὰ μεταβληθῇ εἰς μίαν καὶ μόνην βουλευτικὴν αἰθούσαν ἀπολαμβάνον τὴν ἐκ τῶν βουλευτικῶν συζητήσεων τρυφήν καὶ διασκεδάσιν.

Ἐν ταῖς ὄνειροπολήσεσιν ἡμῶν ταῦταις παρ' ὀλίγον νὰ λησιμώνησωμεν ἕτερον εὐχάριστον τηλεφωνικὸν πείραμα γεγόμενον μόλις τὸν παρελθόντα μῆνα ἐν Παρίσιον ἐν πλήρει αἰθούσῃ συνεδριάσεως ἐνώπιον πλέον τῶν 300 παρισταμένων μελῶν τῆς *Διεθνῆς εἰταιρίας τῶν ἠλεκτρολόγων*. Ἐν τῷ τρίτῳ ὄρῳ τοῦ καταστήματος εἶχε τοποθετηθῆ μικρὰ ὀρχήστρα ἐκ 5 μουσικῶν ὀργάνων, τέσσαρες δὲ καλλιτέχναι ἀπήρτιζον μικρὸν μουσικὸν χορὸν· καὶ ὅσα ἢ ὀρχήστρα μουσικὰ μέρη ἐξέτελεσε καὶ ὅσα οἱ καλλιτέχναι ἐμελῶν καὶ ἕκαστος ἰδίᾳ καὶ ἁπλοῦ πάντες ἐκ τοῦ τρίτου ὄρῳ μετεδίδοντο λίαν σαφῶς καὶ εὐκρινῶς εἰς τὴν αἰθούσαν τῶν συνεδριάσεων κειμένην εἰς τὸ ἰσχυρὸν πάτωμα, ἐνθα μετὰ προσοχῆς ἄμα καὶ ἐκπλήξεως ἠκούοντο 300 παριστάμενοι. Ἡ ἀκριβεία, ἡ δύναμις καὶ ἡ φυσικότης τῶν μεταδιδόμενων ἦχων κατέπληξε τοὺς ἀκροατάς, οἳ τινὲς κατενθουσιασμένοι ἐπευφήμησαν ζωηρῶς τὸ νέον τοῦτο τηλεφωνικὸν ὄργανον. Εἶπομεν νέον, διότι πράγματι ἐνταῦθα ἐπρόκειτο περὶ δοκιμασίας νέου ὄργανου, τοῦ *θερμομικροφώνου*, ὅπερ ὄλως νεωστὶ ἐφεύρεν ὁ δόκτωρ *Ochotowicz*. Ἐκλήθη δὲ *θερμομικροφῶνον*, καθ' ὅσον ἡ ἐντάσις τῶν παραλαμβανόμενων ἦχων ἐν τῷ *μεταβιβαστήρι* ὀφείλεται εἰς προσθήκην ἐν αὐτῷ μεταλλικῆς κόνεως, ἣτις θερμαινομένη ὑπὸ τῆς διόδου τοῦ ἠλεκτρικοῦ ρεύματος ἐπιδοξίαν εἰς τὴν τροποποίησιν τοῦ ἰδιοῦ ρεύματος, δι' οὗ πολλαπλασιάζει τὴν δύναμιν τῶν παραλαμβανόμενων ἦχων καὶ μεταδίδει αὐτούς μακρὰν μετὰ θαυμαστῆς ἀκριθείας καὶ δυνάμεως. Ἐν ἔτι σπουδαῖον βῆμα περαιτέρω πρὸς τὴν πρόδοσιν καὶ τὴν τελειοποίησιν τοῦ τηλεφώνου.

(Ἐπεται τὸ τέλος). ΦΕΡΕΚΥΔΗΣ

νες προς νότον του Αιθίου. Ο Ηρόδοτος διηγείται ἡμῖν περὶ τῶν κήπων τοῦ βασιλέως Μίδα ἐν Μακεδονίᾳ, ἔν τούτοις φέρεται αὐτόματα ῥόδα, ἐν ἑκάστῳ ἔχον ἐξήκοντα φύλλα ὀσμὴ τε ὑπερβόρῳ τῶν ἄλλων. Οἱ κήποι δὲ οὗτοι καὶ εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ἦσαν διάσημοι, ἐν αὐτοῖς δὲ κατὰ τὴν παράδοσιν συνελήφθη ὁ Σιλῆνος, ὁ μύθιστος συνοδὸς τοῦ Βάκχου. Βραδύτερον ἐν τοῖς χρόνοις Ἀλεξάνδρου τοῦ μεγάλου ὁ Θεόφραστος ἔγραψε περὶ τοῦ ῥόδου καὶ τῆς θεραπείας αὐτοῦ ἐν τῇ Ἱστορίᾳ τῶν φυτῶν τόσον ἐπιτιμῶν, ὅστε οἱ μεταγενέστεροι μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ παρόντος αἰῶνος μόλις ἠδυνήθησαν νὰ προσθέσωσι τι πλεόντερον.

Τὴν ἱστορίαν τῶν ῥόδων παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν ὁ Hehn (Kulturpflanzen und Haushaltiere κ. τ. λ. Ἐκδ. τετάρτη) ἐκθέτει ὡς ἀκολούθως.

Ὁ Ὀμηρος καὶ ὁ Ἡσίοδος καλοῦσι τὴν ἡὺ ῥοδοδάκτυλον, ἐν τινὶ δὲ ῥηρικῷ ὕμνῳ ἡ ἡὺς καλεῖται καὶ ῥοδοδάκτυλος καὶ ἐν τῇ Θεογονίᾳ δὲ ἀπαντᾶσιν δύο ῥοδοπῆγεις θυγατέρες τοῦ Νηρείως. Ἡ Ἀφροδίτῃ χρεῖε τὸν νεκρὸν τοῦ Ἑκτορὸς «ῥοδόνετι ἐλαίῳ ἀμβροσίῳ». Ὁμοίαι φράσεις ἀπαντᾶσιν καὶ περὶ τοῦ λειριῶν, ὅπερ παρ' Ὀμήρῳ εὐρίσκεται εἰς τὴν αὐτὴν μὲ τὸ ῥόδον κατηγορίαν. Ὁ Ἑκτωρ ζητεῖ νὰ κατασχίσῃ διὰ τοῦ δόρατος αὐτοῦ τὸν «λειριόεντα χρῆα» τοῦ Διάντιος. Ἡ φωνὴ τῶν τεττίγων καὶ ἡ τῶν Μουσῶν ὀνομάζεται λειριόεσσα. Ταῦτα πάντα περὶ τῶν δύο τούτων φυτῶν δεκνύουσι παραμοιώσεις πιθανῶς ἀναφερομένας πρὸς σύγκρισιν μακρὰν ὑπαρχόντων ἀντιειμένων. Τὰ ἄνθη τῆς ῥοδῆς ἀναφέρονται μὲν εἰς τὸν ὕμνον τῆς Δήμητρος, ἀλλὰ πάντατε περιβεβλημένα ξενίζουσάν τινα φαγκασιώδη περιβολήν. Ἡ Περσεφὼν δὲ παίζει μετὰ τῶν συντρόφων αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀμαλακοῦ λειμῶνος καὶ δρέπει ῥόδα μετ' ἄλλων ἀνθῶν. Ἐπομένως ἡ ῥοδῆ τίθεται ἐπὶ ἰδιώδους λειμῶνος, τὰ δὲ ἄνθη αὐτῆς δὲν κόπτονται ἀπὸ θαιναῶδους φυτοῦ, αὐτὲ προφυλάσσονται ὑπὸ ἄκανθῶν πρὸς δὲ τούτοις τὰ ῥόδα ταῦτα δρέπονται μετ' ἄλλων ἀνθῶν, ἐξ ὧν, πλὴν τοῦ κρόκου, τῶν ἰων καὶ τοῦ ὑκλίνου εὐρίσκεται καὶ ὁ ῥάρκισσος, φυτὸν θαυμαστόν, εἰς τὴν θείαν τοῦ ὁμοίου ἐκπλήσσονται θεοὶ τε καὶ ἄνθρωποι, ὅπερ ὑψύται ἀπὸ τῆς ρίζης μὲ ἐκκτὸν κεφαλάς καὶ τοῦ ὑποίου ἢ εὐωδία πληροῖ πόν. οὐρῶν καὶ τὴν γῆν καὶ τὸν πόντον.

τοῦ καὶ ἀπὸ ρίζης ἐκκτὸν κάραι ἐξερπύκει κήφαι δ' ἔρηψεν εἰς τὸν οὐρανὸν εὐρὸς ὑπὸ πτεροῖς γαῖα τε πᾶσι γέλασεν καὶ ἀλμυρὸν οὐρα θαλάσσης.

Εἶνε δὲ φανερόν ὅτι ὁ ῥάρκισσος ἐνταῦθα δοξάζεται, διότι ἦτο ἐν χρήσει ὡς σύμβολον ἐν τοῖς μυστηρίοις τῆς Δήμητρος, ἀντιπροσωπεύων κατ' ἀρχαίαν ὡς καὶ τὸ ὄνομα δηλοῖ, τὰς νεκρωτικὰς

ἐν γένει ξενικὰς ὀσμὰς τῶν ἀνθῶν. Ἐν ἄλλῳ τινὶ δὲ χωρίῳ τοῦ αὐτοῦ ὕμνου διηγείται ἡ Περσεφὼν εἰς τὴν μητέρα τῆς πῶς ἐπαίξει ἐπὶ τοῦ μαγευτικοῦ λειμῶνος καὶ ἔδρεπε «ῥοδάς κάλυκας καὶ λείρια, θαύμα ἰδέσθαι», ἔνθα ἡ τελευταία προσθήκη καταδεικνύει τὸ μακρὰν, τὸ μυθώδες, τὸ σπάνιον τοῦ ἀνθῶς τούτου. Μετὰ τῶν συμπαικτριῶν νυμφῶν τῆς Περσεφὼν εὐρίσκονται τρεῖς, ὧν τὰ ὀνόματα ἐλήφθησαν ἐκ ῥόδων, ἡ Ῥόδεια, ἡ Ῥοδόπη καὶ ἡ Ὀκυρόη κάλυκας (ἔχουσα τὸ πρὸς τὸν ὕμνον πρὸς κάλυκα ῥόδου). Ἐν ἀποσπάσματι τοῦ τρεῖς γενεὰς ἀρχαιστέρου τοῦ ὕμνου τούτου Ἀρχιλόχου, οὗτινος ὁ κόσμος ἦτο εὐρύτερος τῆς ἀττικῆς ἱερατικῆς ταύτης ποιήσεως, περιλαμβάνων πλὴν τῶν νήσων καὶ τὴν Θράκην καὶ τὴν Λυδίαν, ἀπαντᾷ ἡ ῥοδῆ μετὰ τῶν ἀνθῶν αὐτῆς, καὶ δὴ μετὰ κλάδων μυρσίνης ὡς κόσμημα κόρης, ἀναμφιβόλως τῆς Νεοβούλης, ἐρωμένης τοῦ ποιητοῦ, ἦτις

ἔχουσα θαλλὸν μυρσίνης ἐτέρπετο ῥοδῆς τε καλὸν ἄνθος.

Ἐκκτὸν ἐτη βραδύτερον τὸ ῥόδον εὐρίσκεται ὡς ἀγαπητὸν ἄνθος τῆς Σαπφούς, ἦτις ὕμνησεν αὐτὸ καὶ ἐδόξασεν. Ἐκτοτε ἀπαντᾶμεν τὸ ῥόδον καὶ τὸ λειριὸν ἀπανταχοῦ συνυφασμένον ἐν τῷ βίῳ καὶ τοῖς ἐθίμοις τοῦ τὰς ἐπιδείξεις καὶ τὴν λαμπρότητα κατὰ τὰς τελετὰς ἀγαπῶντας φιλανθρώδους λαοῦ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων.

Πόθῃ δὲ ἦλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὰ δύο ταῦτα ἄνθη; Ἐν ποτα χῶρα τῇ Ἀνατολῆς καὶ ὑπὸ τίνος; λαοῦ ἐθεραπεύθη ἢ ἐν Εὐρωπῇ ἐπιχωριαζούσα Ῥοδῆ ἢ γαλλικῆ, ἢ ἀρχέγονος ρίζα τῆς ἑκατοντάφυλλου, καὶ μεταβλήθη εἰς τὴν ἡδυσμον ἐξῆκοντάφυλλον ἢ ἑκατοντάφυλλον;

Εἶνε γνωστὸν, τεκμηριούται δὲ καὶ ἐκ πολλῶν δεδομένων, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐγνωρίζον τὴν ἐξηγενησμένην ῥοδῆν πρὸ τῶν ἀρχαίων Ἑβραίων, καὶ ἐπομένως ἡ ῥοδῆ δὲν εἶνε φυτὸν σμητικόν. Ἡ γνώμη αὕτη ἐνισχύεται καὶ ἐκ τῆς μὴ ἀνευρέσεως ῥόδων ἐπὶ τῶν μνημείων τῆς ἀρχαίας Αἰγύπτου, ἀπ' ὧν ἄλλως οὐδὲως ἐλλείπει ἢ δι' ἄλλων ἀνθῶν διακόσμησις. Καὶ ὁ Ἡρόδοτος δ' ἐν τῇ περιγραφῇ τῶν Αἰγυπτιακῶν ἡδῶν μνημονεύει μόνον τοῦ λατοῦ καὶ κ κρινῶν ῥοδοῖσι ἐμπερέων δ'. Ἐνὶ δὲ οὕτως ὑποδεικνύεται ἡμῖν ὡς πατρίς τῆς ῥοδῆς ἢ κεντρικὴ Ἀσία, ἐρχεται ἀπ' ἐτέρου εἰς κραταίωσιν τῆς γνῶμης ταύτης καὶ ἡ γλῶσσα, ἐξ ἧς ἐνίοτε ἐξάγωμεν συμπεράσματα περὶ τῶν ἀπωτάτω χρόνων τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως, εἰς τὰ βάθη τῶν ὀρειῶν οὐδεμία ἄλλη ἱστορικὴ ἐρευνα δύναται νὰ διεσπύσῃ. Ἡ Ἑλληνικὴ τούτῃστι λέξις ῥόδος ἢ ῥοδῶν (ἢ Σαπφῶ ἔγραψε τὴν λέξιν μετ' ἀγαμῆμα) καὶ λειριὸν εἶνε λέξεις ἱρακίαι, καὶ ἐπομένως τὸ τε ὄνομα καὶ τὸ φυτὸν ἦλθον εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐκ τῆς Μηνδίας διὰ τῆς Ἀρμενίας καὶ

τῆς Φρυγίας. Ἡ αἰθρία καὶ θερμὴ Περσία καὶ σήμερον ἐτι εἶνε χώρα εὐανθής. Ὁ Ritter ἑμιλῶν περὶ τῆς Τεγεράνης (Erkunde 8.610) λέγει: «Ἐνταῦθα ἡ ῥοδῆ εὐδοκίμει τὰ μέλιττα ὄσον ἐν οὐδεμῇ ἄλλῃ χῶρᾳ τῆς γῆς, οὐδ' αὐμοῦ δὲ καλλιεργεῖται καὶ ἀγαπᾶται πλεόντερον ἢ ἐνταῦθα. Ἄπαντες οἱ κήποι καὶ αἱ αὐλαὶ εἶνε πλήρεις ῥοδῶν, αἱ αἰθουσαι πλήρεις γάστρων ῥοδοφόρων, ἀπαντα τὰ λουτρά ἐστρωμένα διὰ ῥόδων, ἅτινα ἀδιακόπως ἀντικαθίστανται καὶ ἀνανεοῦνται ὑπὸ τῶν διηνηκῶς ἀνθοστολιστῶν ῥοδῶν. Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ κελίον (τὸ ἀγγίσιον τοῦ ναργιλέ) καὶ τοῦ πνευστέρου τῶν καπνιστῶν κοσμεῖται δι' ἀνθῶν τῆς ἑκατοντάφυλλου ῥοδῆς, τὰ πάντα δὲ περιπέει αὐρὰ ῥοδοσμοῦς».

Ἡ ῥοδῆ, ὡς εἶπομεν καὶ ἀνωτέρω, μετανάστευσεν εἰς τὴν Ἑλλάδα διὰ τῆς Φρυγίας, Θράκης καὶ Μακεδονίας, ὅπως εἰκάζεται καὶ ἐκ τινῶν δεδομένων τῶν μυθῶδων παραδόσεων τῶν ἀρχαίων. Τὸ «Νύσιον πεδίον», ἀπ' οὗ, κατὰ τὸν ὁμηρικὸν ὕμνον, ἡ Περσεφὼν ἔδρεπεν ἄνθη καὶ κρίνα, δέον νὰ τεθῆ ἐν Θράκῃ κατὰ τὴν Ἰλιάδα (ΣΤ. 133), καὶ τὸ ὄνομα δὲ μίας τῶν συμπαικτριῶν αὐτῆς, τῆς Ῥοδόπης, εἶνε συγχρόνως ὄνομα τοῦ θρακικοῦ ὄρους, εἰς ὃ μεταβλήθη ἡ ὕμνη αὐτῆ. Εἶδομεν δὲ ὅτι καὶ ὁ Ἡρόδοτος θέτει ἐν Μακεδονίᾳ (εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Βερμίου ὄρους) τοὺς κήπους τοῦ Μίδα: ἐτι δὲ σαφέστερον ἐκφράζεται ὁ ἀλεξανδρινὸς ποιητὴς Νικαῖνδρος ἐν δευτέρῳ Γεωργικῶν. Ὁ Μίδας, λέγει οὗτος, ὃ ἐξ Ἐδονίας (χῶρας ἐν Θράκῃ) λιπὼν τὴν ἐν Ἀσίᾳ (Μικρᾷ Ἀσίᾳ) ἀρχὴν, ἀνέθρεψε τὸ πρῶτον ῥοδῆς ἐξῆκοντάφυλλου ἐν τοῖς κήποις τῆς Ἡμαθίας (χῶρας ἐν Μακεδονίᾳ). Ἐπίσης καὶ ὁ Θεόφραστος θέτει ἐν Μακεδονίᾳ περὶ Φιλίππους τὰ διπλᾶ ῥόδα, ἅτινα ὀνομάζει ἑκατοντάφυλλα, καὶ ἅτινα οἱ ἐγχώριοι ἔδρεπον ἀπὸ τοῦ πλησίον ἀργυρούχου καὶ χρυσοῦχου ὄρους Παγγαίου. Τὴν χῶραν ταύτην ἐπίσης ἀναφέρει καὶ ἕτερά τις παλαιὰ καὶ σπουδαία μαρτυρία, ἀποσπάσμα τι τῶν παιημάτων τῆς Σαπφούς:

Ὁ γὰρ πεδίεις ῥοδῶν τῶν ἐκ Περσίας.

Καὶ ἐκ τῶν μύθων δὲ οὔτινας ἐσχηματίσθησαν μετὰ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ νέου ἀνθῶς ἀναγνωρίζομεν εὐχερῶς τὴν φρυγικὴν φυσιολατρείαν. Τὸ ῥόδον τούτῃστιν εἶνε ἀπεριωμένον τῇ Ἀφροδίτῃ, αὐτὸ δὲ εἶνε καὶ τὸ ἄνθος τοῦ Διονύσου. Τὸ ῥόδον ἐπίσης εἶνε σύμβολον τοῦ ἐρώτος καὶ τοῦ θαυμάτου.

Πῶς τὸ ῥόδον ἐγεννήθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἄττιος (τοῦ φρυγικοῦ Ἀδώνιδος) ἀναφέρεται διαφορατόπως. Οἱ μὲν λέγουσιν ὅτι ἐπλάσθη ὑπὸ τῆς Ἀφροδίτης ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ Ἀδώνιδος, οἱ δὲ ἐκ τοῦ αἵματος αὐτῆς τῆς θεᾶς, ἦτις ἀκούσασα τὸν θάνατον τοῦ ἐραστοῦ ἄλυσάμενη πλο-

καμίδας ὄρεσε διὰ τῶν δρυῶν περβαθεῖα νηπιλεατος; ἀνάνδαλος, ὅτε αἱ βᾶτοι καθήμαξαν τοὺς πόδας τῆς. Τὸ ἱερὸν δὲ αὐτῶν αἷμα περὶ ἐπὶ τῶν λευκῶν ῥόδων μετέβαλιν αἰτὰ εἰς ἐρυθρά.

Κατὰ δὲ τὸν ἕτερον μῦθον, ὅστις ὑποσημαίνει φρυγικὴν καταγωγὴν, τὸ ἄνθος ἐφύη ἀπ' ἐκείνου ἐκ τοῦ αἵματος τοῦ Ἀδώνιδος:

δάκρυον ἢ ἠαρία τῶσον χεῖρ, ὅσον Ἄδωνος αἷμα χεῖρ, τὰ δὲ πάντα ποτὶ χθονὶ γίνονται ἔνθη, αἷμα ῥόδου εἴκει, τὰ δὲ δάκρυα τῶν ἀνεμώνων.

Ὁ πρὸς τὰ ῥόδα ἔριος παρὰ Ῥωμαίοις ἀνεπτύχθη εἰς ἀληθῆ ῥοδομανίαν, ὁμοίαν τῆς ὁποιᾶς δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡμῖν ἡ ἱστορία τῶν ἀνθῶν, διότι οὗτοι δὲν ἐζήτουν νὰ κοσμοῦσι μόνον τὰς ἐπαύλους αὐτῶν διὰ πρασιῶν ἐκ ῥοδῶν, ἀλλ' ἰδρύσαν καὶ ἰδίους ῥοδῶνας (rosaria), ὧν τὴν σύστασιν συνιστᾷ καὶ ὁ Οὐάρων. Ὅπως δὲ μὴ στερῶνται τῶν ἀγκυπητῶν ῥόδων ἐν ὄρει χειμῶνος μετέφερον μεγάλα φορτία διὰ πλοίων ἐκ τῆς θερμῆς Αἰγύπτου, βραδύτερον δὲ ἐδιδάχθησαν νὰ καλλιεργῶσιν αὐτὰ καὶ ἐν θερμοκηπίοις. Οἱ συγγραφεῖς τῶν χρόνων τῶν Καισάρων πρὸς ἀπόδειξιν τῆς τρυφηλῆς συγχρόνου πολυτελείας ἀναφέρουσιν ὅτι ἔχουσι χίονα μὲν τὸ θέρος, ῥόδα δὲ τὸν χειμῶνα, καὶ ὅτι ὁ Ἰθέρης οὐδὲως ὑστερεῖ τοῦ Νείλου, ἀν καὶ ἐκεῖ μὲν παρᾶγει τὰ ῥόδα ἢ φύσις, ἐδῶ δὲ ἡ τέχνη.

(Ἐπεται τὸ τέλος.)
Σ. ΜΗΤΑΠΑΚΚΗΣ.

ΟΙ ΚΩΔΩΝΕΣ

Οἱ κώδωνες κατασκευάζονται ἐκ διαφόρων μετάλλων τὸ ἐκ χαλκοῦ ὁμοῦ καὶ κοσμιτέρου μίγμα, τὸ ὀνομαζόμενον χαλκὸς τῶν κωδῶνων θεωρεῖται ὡς τὸ ἀρίστον. Ἀρίστοι κώδωνες κατασκευάζονται ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ Γερμανίᾳ ἐκ χυτοῦ σιδήρου. Εὐρηχοὶ γίνονται ἐξ ὕλου ἀλλὰ εἶνε λίαν εὐθραυστοι.

Ὡς λέγεται, ὁ μέγιστος κώδων τοῦ κόσμου εἶνε ὁ ἐν Μόσχᾳ τῆς Ρωσίας, ὀνομαζόμενος βασιλεὺς τῶν κωδῶνων· ὑπάρχει ὁμοῦ καὶ ἄλλος μεγαλύτερος ἐν Ἰαπωνίᾳ. Ὁ ρωσσικὸς κατασκευασθεὶς τῷ 1730 ἔχει ὕψος 19 ποδῶν καὶ 3 δακτύλων, ὑποτίθεται δὲ ὅτι τὸ βάρος του εἶνε 250 τόνων περίπου. Ἐχει μέγα ῥήγμα εἰς τὸ πλάγιον αὐτοῦ καὶ ἐπομένως δὲν δύναται νὰ ἤχησῃ. Ὁ μέγας Ἰαπωνικὸς κώδων κρέματα εἰς τὸ κωδωνοστάσιον ἐνὸς ναοῦ ἐν τῇ πόλει Κιότω. Ἐχει ὕψος 24 ποδῶν καὶ πᾶχος 10 δακτύλων κατὰ τὸ χεῖλος τῆς στεφάνης. Μὴ ἔχων πλῆκτρον κρούεται διὰ ξυλίνου ἐμβόλου πλῆκτροντος ἐξώθεν. Ἄλλος μέγας κώδων ἐν Μόσχᾳ ἔχει διάμετρον πλέον τῶν 13 ποδῶν, δηλαδή ἐμβόδον μεγάλου δωματίου καὶ ζυγίσει κατὰ προσέγγισιν 120 τό-

νοῦς. Μετὰ τούτους ἔρχονται οἱ ὀκτὼ κώδωνες τοῦ Πακίνου, ζυγίζοντες ἕκαστος 53 τόνους. Ὁ ἐπὶ τοῦ πύργου τῆς Οὐισατμινστέρης μέγας κώδων ζυγίζει 14 τόνους περίπου. Ὁ ἐν Νοβογορόδ τῆς Ρωσσίας ὑπάρχων κώδων ζυγίζει 31 τόνους, καὶ ὁ ἐν Βιέννῃ περίπου 17. Λέγουσιν ὅτι τὸ μέταλλον ἐξ οὗ εἶνε κατεσκευασμένος ἡ μέγας κώδων τῆς Μόσχας περιέχει καὶ πολλὴν ποσότητα χρυσοῦ καὶ ἄργυρου προσενεχθεῖσαν ὑπὸ διαφόρων ὡς ἀνάθημα, ὑπολογίζεται δὲ ἡ ἀξία του εἰς 67 χιλ. λίρας στερλίνας περίπου.

Εἰς πολλὰς ἐκκλησίας ἐπιτελεῖται ἀρμονικὴ κωδωνοκρουσία, διὰ τὴν ὁποῖαν μεταχειρίζονται 8 ἢ 12 κώδωνες διαφόρων μεγεθῶν παράγοντας μουσικούς ἤχους ὁμοίους πρὸς τοὺς τοῦ κλειδοκυμβάλου. Τοιοῦτοτρόπως δὲ κρούονται μέλη δι' αὐτῶν.

Κάτ' αὐτοὺς παλαιούς χρόνους ἐπιστεύετο ὅτι οἱ κώδωνες ἠδύνατο νὰ ἀπομακρύνωσι τὰ δαιμόνια διὰ τοῦτο ἐπέκράτει συνήθεια νὰ σηκίωσι τοὺς κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν, ὅταν ἀσθενῆς τις ἐψυχόρραγει, διὰ νὰ διώκωσι τὰ δαιμόνια, τὰ ὁποῖα ὑπετίθετο ὅτι ἴστανται παρά τὴν κλίτην τοῦ ἀσθενοῦς, περιμένοντα νὰ ἀρπάσωσι τὴν ψυχὴν του. Οἱ κώδωνες ἐνοικίζοντο ἔτισης ὅτι εἶχον τὴν δύναμιν νὰ προφυλάττωσι τὰς οἰκοδομὰς ἀπὸ ἀστραπῶν καὶ καταιγίδων. Α.

Ο ΡΕΜΒΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΓΕΡΟΝΤΟΣ

Ἐστὶ σπῖτι κάθωμαι τὸ βράδυ βράδυ,
ὅπου πρωτόδελφ' χρυσῆ αὐγὴ
μέσα ἔστ' ἡμερο πετοῦν σκοτάδι
ὄλα τὰ ὄνειρα τὰ παρασμένα,
ὄλα τὰ πρόσωπα τ' ἀγαπημένα,
ποῦ τώρα κοιτουνται βαθεῖα ἔστ' γῆ.

Πηγάδιω, στέκομαι ἔστ' παραθύρι
ἡ δύση ἀντικρυ χροιογελά,
μέσ' ἔστ' ρουμπῆνια τῆς, μέσ' ἔστ' ζαφεῖρι
οἱ ἀνεμόμυλοι ἀντιφεγγίζουν,
ὄαν τὰ φαντάσματα στρεφογυρίζουν,
βογγοῦν τὰ ἔαρτια τῶν τὰ ἀψηλά.

Ἐτσι, ὄαν ἤμουσε παιδί ἀκρίνα,
ἐδὼ καθόμουνε καμμιά φορά,
τῆς δύσης κόκκινο ἦταν τὸ χρώμα
καὶ ροδοφτέρογο τὸ συναράκι.
Ἐστὸ ἀνοξιῶτικο τὸ ἀγαράκι
οἱ μύλοι ἀπλωναν λευὰ φτερά.

Κανέν' ὄνειρο δὲ μοῦ γελῶσα
ἤμουσε ὄνειρο ἐγὼ βαθεῖ,
ἤμουν τὸ σύννεφο ποῦ ἐπερνοῦσε,
καὶ ἐκοιμότανε συμαζωμένο
μέσ' ἔστ' πέλαγος τὸ χρωτώμενο,
καὶ ἦταν ἀνίδεο ποῦ θὰ ἔβραλῃ. —

Νηὸς ἐκαθόμουνε ἐδὼ ἔστ' χέρι
ἔγερνα μέτωπο ὄαν τὴ φωτιά
φεύγαν τὰ σύννεφα ἔστ' ἀγριοκαῖρι,
ἡ δύτη κόκκινη, καμινισμένη
οἱ μύλοι γύριζαν δαιμονισμένοι,
πέφταν, σηκόνουνταν ὄαν τὰ στοιχειά.

Τὰ ἔαρτια ἀκούραστα στρεφογυρνοῦσαν,
θαρρεῖς πῶς κρίζουνταν ἔστ' σκοτεινά,
μὰ δὲν προφθάνουνταν καὶ βλασφημοῦσαν!
Ἐτσι καὶ οἱ πίθοι μου μέσ' ἔστην καρδιά μου
ἐκνηγοῦσανε τὰ ὄνειρά μου,
καὶ ἐκείν' κφεύγανε παντοτεινά.

Ἄχ! τώρα πέρασε τὸ κλοκαῖρι,
τρέχει ἔστ' φλέβες μου ἡ χειμωνιά,
κρῖο τοῦ μνήματος φασά τ' ἀγέρι!
Ἐν τὸν ἀπόμαχο ἐγὼ τὸ γέρο,
πολέμου; παύζητα ἔστ' νοῦ μου φέρω,
λιόνοῦν τὰ δάκρυα τὴν παγωμένα. —

Ἐτ' ἀρχαῖο κάθωμαι τὸ παραθύρι
ἡ δύση σβύνεται ἀρχὴ ἀρχά,
οἱ μύλοι παύουνε τὸ γύρι-γύρι
σιώθηκε τ' ἀλασμα ποῦ τοὺς κινούσε,
σώθηκα ἡ δύναμη ποῦ μ' ἐξυπνοῦσε!
γέρνω ἔστ' μνήμα μου σιγά σιγά.

ΔΡΕΤΟΜΕΝΗΣ ΠΡΟΒΒΑΓΙΟΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ ἀμερικανικὸς κροκοδείλος εἶνε μέγα σφυροειδὲς ἀληθῆρον, ὅπερ διακρίνεται πάντοτε εἰς τὰ γλυκία ὕδατα, οὐδέποτε εἰσερχόμενον εἰς ἀλμυρὰν. Συνήθως φθάνει εἰς μῆκος δεκατεσσάρων ἢ δεκαπέντε ποδῶν ἢ κεφαλὴ του ἀποτελεῖ τὸ ἕβδομον περίπου τοῦ ὅλου μῆκους του, τὸ δὲ στόμα του εἶνε εὐρύττερον μετὰ μίαν σειρὰς δέξιων ὀδόντων ἐπὶ ἐκάστης σιαγόνας· τρέφεται δὲ κυρίως δι' ἰχθύων, ἀλλὰ συλλαμβάνων κατὰβροχθεῖ καὶ ζῶα χερσαῖα, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀνθρώπους. Ἐννῆζ πενήκοντα ἕως εἰρηκοντα ἀγὰ ἰσομεγέθη πρὸς τὰ τῆς γηνῆς, τὰ καλύπτει μὰ ἤμωρον καὶ ἀφίνει αὐτὰ νὰ ἐκκολαφθῶσιν ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Οἱ νεοσοὶ ἔχουσι πέντε ἢ εἰς δεκτόλων μῆκος ἄμα ἐκκολαφθῶσιν, ἀμέσως δὲ σπεύδουσι πρὸς τὸ ὕδωρ.

Ἀρέσκονται νὰ πλίζωσιν εἰς τὸν ἥλιον, πτοχθέντες δὲ σπεύδουσι ὑλκτοῦντες ὡς σκύλακες. Λέγεται ὅτι ἐνίοτε ἐν ὕδατι κινδύου ἡ μήτηρ καταπίνει τὰ μικρά της, τὰ ὁποῖα ὀρμῶσι τὸ ἐν κατέπιν τοῦ ἄλλου ἐντὸς τοῦ λαίμου της.

Τὸ δέρμα τοῦ ἐν πληρεὶ ἀναπτύξει κροκοδείλου εἶνε κεκλυμμένον ὑπὸ λεπτῶν ἰσταίων σκληροτάτων, ἀλλὰ δὲν εἶνε ἀληθῆς τὸ συνήθως λεγόμενον ὅτι δὲν διαπερᾷ αὐτὸ σφαῖρα πυροβόλου. Τὸ δέρμα τοῦ κροκοδείλου τούτου κτεργαζόμενον χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν ὑποδημάτων.

Ἐν περιπάτῳ

— Δὲν μοῦ λές, ποιὰς εἶν' αὐταῖς ἡ πάντα ποῦ πηγαίνουν ἀπὸ τὸ ἄλλο πεζοδρόμιο;

— Ἡ τελευταία δεξιὰ εἶνε κόρη μου ἡ ἄλλαις τέσσαρες εἶνε ἀδελφαῖς της.